

Jaarverslag 2019

Lorentz Casimir Lyceum

**LORENTZ
CASIMIR
LYCEUM**

havo/atheneum/gymnasium

In een stimulerende omgeving daagt het Lorentz Casimir Lyceum leerlingen uit om hun talenten maximaal te ontplooiën als voorbereiding op de moderne samenleving.

Inhoudsopgave

	pag
Voorwoord	3
Inleiding: missie en visie	4
I Organisatiestructuur	5
II Onderwijs	8
III Leerlingbegeleiding	14
IV Kwaliteitszorg	16
V Personeel	21
VI Huisvesting, facilitair bedrijf, leermiddelen en ICT	24
VII Inspraakorganen	26
VIII Continuïteitsparagraaf	27
Personele bezetting en leerlingaantallen	27
Meerjarenbegroting resultaat	28
Meerjarenbalans	29
Intern risicobeheersingssysteem	30
Risico-analyse	30
Rapportage toezichthoudend orgaan	34
IX Financiën	37
Jaarrekening 2019	
Toelichting balans, staat van baten en lasten, kasstroomoverzicht	38
Balans per 31 december 2019	43
Staat van baten en lasten 2019	45
Kasstroomoverzicht 2019	46
Toelichting op de balansposten	47
Toelichting op de staat van baten en lasten	53
Voorstel resultaatbestemming 2019	55
Gebeurtenissen na balansdatum	55
WNT verantwoording	56
X Overige gegevens	
Gegevens over de rechtspersoon	58
Organigram	59
Accountantsverklaring	60

Voorwoord

Hierbij bieden wij u ons jaarverslag 2019 aan, hetgeen inzicht geeft in onze ambities en de behaalde resultaten. Daarbij sluiten wij aan op Sectorakkoord VO 2014-2017, maar ook de VO-2020 ambitie van de VO-raad, het visiestuk van het samenwerkingsverband Orion en de Brainportsamenwerking.

In 2019 zijn we volop bezig geweest met de realisatie van ons Schoolplan 2021, gebaseerd op onze missie en visie.

In een stimulerende omgeving daagt het Lorentz Casimir Lyceum leerlingen uit hun talenten maximaal te ontplooiën als voorbereiding op de moderne samenleving.

De visie is:

- Leerlingen volgen gedegen onderwijs van hoog niveau en behalen bovengemiddelde resultaten.
- Leerlingen nemen voor zichzelf en voor anderen hun verantwoordelijkheid in het leerproces.
- Leerlingen ervaren een veilige omgeving en voelen zich gewaardeerd.
- Leerlingen kunnen, naast het basiscurriculum, kiezen uit een divers aanbod van activiteiten binnen en buiten de school.
- Leerlingen zijn in staat zelfstandig en in samenhang succesvol deel te nemen aan de moderne samenleving.

Bij de realisatie van onze ambities is een gezonde balans in werk/leeromgeving een belangrijk kader. De werkdruk is met zorg geëvalueerd in 2019 en vervolgstappen zijn gekoppeld aan verbeterpunten. Wij willen met elkaar werken vanuit onze passie, onze leerlingen inspireren en hen laten werken vanuit hun intrinsieke motivatie. Secties en daarbij alle onderwijsgevendenden binnen school leveren een mooie bijdrage aan beide doelen. Hierbij kan altijd op een hoge inzet en een sterk gevoel voor kwaliteit worden gerekend.

We hebben een complexe taak: kennis en vaardigheden bijbrengen in de maatschappelijke context van een snel veranderende samenleving. Naast het opbouwen van kennis levert de school ook een belangrijk aandeel in de socialisatie van het kind, dat onze school als jongvolwassene verlaat, als een burger met maatschappelijke verantwoordelijkheden, een bewustzijn daarvan en de capaciteiten om er iets mee te doen. Soms wringt deze verantwoordelijkheid met de door ons gewenste hoge resultaten. In deze paradox blijven we onze weg zoeken, uitgaande van een positieve pedagogiek en een hoog cognitief niveau als basiswens.

Onze organisatievorm zoekt het midden tussen een projectmatige manier van werken bij onder meer Quest en het klassieke onderwijs. Deze manier van werken blijft ook in de toekomst leidend, waarbij leerlingen verantwoordelijkheid kunnen nemen en verantwoording daarover kunnen afleggen.

Vanzelfsprekend moet onze lat op cognitief niveau hoog blijven liggen. Uit de resultaten zoals die zichtbaar zijn bij Vensters voor Verantwoording, bij de Opbrengstenkaart van de Inspectie maar ook in de diverse overzichten van de 'beste scholen', blijkt dat onze school met beide afdelingen landelijk heel erg goed blijft scoren. We leggen als school bij onze leerlingen een stevige basis voor hun verdere ontwikkeling, ook in de persoonsvorming en de vaardigheden die herkenbaar zijn in ons programma als Brainportschool. We kunnen als school trots zijn op de bijdragen van onze medewerkers, leerlingen en ouders, want in deze samenwerking schuilt de kiem van ons succes. Wij kijken ernaar uit om ook komend jaar hier weer invulling aan te geven!

Jessica Baart
Rector-bestuurder

Inleiding: missie en visie

Het schoolplan 2021 is nog steeds het kader waarbinnen gehandeld wordt. De missie is daarin onveranderd gebleven, de visie is echter in nuance bijgesteld.

Missie

In een stimulerende omgeving daagt het Lorentz Casimir Lyceum leerlingen uit om hun talenten maximaal te ontplooiën als voorbereiding op de moderne samenleving.

Visie

- Leerlingen volgen gedegen onderwijs van hoog niveau en behalen bovengemiddelde resultaten.
- Leerlingen nemen voor zichzelf en voor anderen hun verantwoordelijkheid in het leerproces.
- Leerlingen ervaren een veilige omgeving en voelen zich gewaardeerd.
- Leerlingen kunnen, naast het basiscurriculum, kiezen uit een divers aanbod van activiteiten binnen en buiten de school.
- Leerlingen zijn in staat zelfstandig en in samenhang succesvol deel te nemen aan de moderne samenleving.

Deze missie en visie zijn omschreven naar onderwijsdoelstellingen, die we vanuit een positieve pedagogiek willen gaan benaderen:

1. Gedegen onderwijs, gericht op vakkennis en vakvaardigheden met een bovengemiddeld examenresultaat.
2. 21^e-eeuwse vaardigheden, maatschappelijke oriëntatie, omgevingsgericht, samenwerking en samenhang.
3. Eigenaarschap van elke deelnemer, professioneel functioneren, verantwoordelijkheid voor jezelf en de omgeving en groei naar zelfstandigheid.
4. Breed palet aan activiteiten voor elke capaciteit, elk talent en elke interesse.
5. Positieve pedagogiek, waardering voor elke deelnemer, veiligheid en respect.

Daarbij geldt altijd dat we vanuit een gezonde balans in werk/leeromgeving proberen deze doelen te bereiken. Het gesprek hierover is nadrukkelijk gevoerd in het kader van de ontwikkeltijd, maar heeft in het schooljaar 2019-2020 helaas nog niet geleid tot uitvoering. De gesprekken hierover zijn in het najaar van 2019 wel voortgezet. De waarde “behandel een ander zoals je zelf ook graag behandeld wilt worden” is daarbij in de basis aanwezig.

Er is op het Lorentz Casimir Lyceum een bijzonder stevig fundament aanwezig. Het is een geborgen leer- en werkomgeving waar gezamenlijk invulling gegeven wordt aan onze missie.

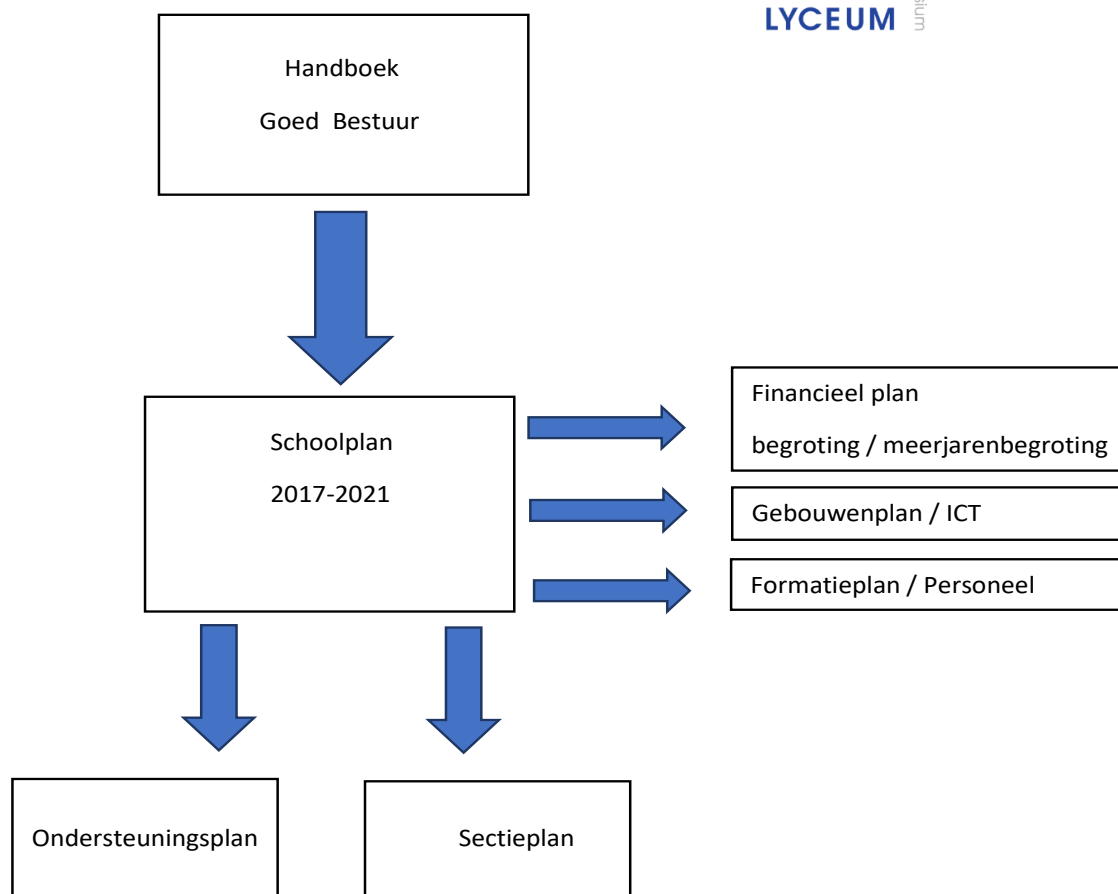
I Organisatiestructuur

Bestuursmodel

De organisatie is ingericht conform het two-tier board model. De rector-bestuurder bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht en oefent daarmee het bevoegd gezag uit. In het managementstatuut staat de rol van de conrectoren omschreven, de rol van de rector-bestuurder is in de statuten van het bestuursreglement uitgewerkt. De rector-bestuurder legt verantwoording af over het functioneren van de stichting en de onder de stichting ressorterende school. Het besturen gebeurt met inachtneming van de statuten, het reglement voor de Raad van Toezicht, het bestuursreglement en de voor de stichting van toepassing zijnde Code Goed Bestuur.

De schoolleiding werkt volgens het principe van collectieve verantwoordelijkheid. Als niet tot consensus in besluitvorming kan worden gekomen, dan neemt de rector-bestuurder het besluit.

De samenhang van de plannen wordt in onderstaand model schematisch weergegeven. De gemeenschappelijk gedragen visie van het Orion samenwerkingsverband en het samenwerkingsverband van de Brainportscholen beïnvloedt naast de reguliere wettelijke kaders de beleidsplannen. Werkgroepen die betrokken zijn bij het samenstellen van de plannen beogen een grote mate van gedragenheid te creëren onder de medewerkers.

Per 1 oktober 2019 bestond de Raad van Toezicht uit:
Dhr. Ir. J.E. Blankevoort, voorzitter
Dhr. Mr. H.P.J. Berkvens bc
Mw. Mr. A.M.Th.G. van Dijk-Colen
Dhr. A. van Ek Bc
Dhr. S. Ramaekers

Hoofd- en nevenfuncties Raad van Toezicht

Dhr ir. J.E. Blankevoort, voorzitter	Key Strategic Project Manager DHL Supply Chain Benelux; Owner & Management Consultant Drive4Result
Dhr. Mr. H.P.J. Berkvens bc	Manager bedrijfsvoering/teammanager Dienst Personeel en Organisatie van Fontys Hogescholen
Mw. Mr. A.M.Th.G. van Dijk-Colen	Lead PPZ Team Coöperatieve Rabobank U.A.
Dhr. A. van Ek Bacc	Voorzitter College van Bestuur Stichting Leijestroom Vught; Docent Wiskunde Tweedegraads lerarenopleiding Wiskunde NCOI; Docent Rekenen PABO NCOI
Dhr. S. Ramaekers	Bedrijfsadviseur bij IBM

Directiestructuur

Mevrouw drs. J. Baart MGM is rector-bestuurder van de school. De rector-bestuurder vormt samen met drs. M.A.P. Braat conrector begeleiding, mevrouw Y.H.J. van Zijl Med, conrector interne organisatie en de heer H.M.H.G. Prinsen, conrector onderwijs de directie van de school. De conrector begeleiding geeft inhoudelijk leiding aan het overleg van de jaarlaagcoördinatoren. De conrector interne organisatie voert in samenspraak met de rector-bestuurder de inhoudelijke leiding over het nieuwbouwproces en de conrector onderwijs stuurt inhoudelijk het overleg van de sectievoorzitters aan.

Organigram van de structuur

In de bijlage vindt u het organigram van het Lorentz Casimir Lyceum waarin de lijnverantwoordelijkheid wordt weergegeven.

Orion

Het Lorentz Casimir Lyceum maakt deel uit van Orion Onderwijsnetwerk. Dit is een samenwerkingsverband van 14 onafhankelijke scholen in de regio zuidoost Brabant. In 2019 is het Cambium College uit Zaltbommel na enkele jaren afwezigheid opnieuw toegetreden. De scholen werken samen op het gebied van personeelszaken, vanuit deze portefeuille met name op het gebied van arbeidsmarktontwikkelingen en professionalisering. Daarnaast werkt men samen op het gebied van kwaliteitszorg en beheer. Het is een onderwijsnetwerk waarin men vooral expertise uitwisselt op diverse niveaus van de deelnemende scholen. Verder werken de scholen in wisselende samenstelling samen bij het afsluiten van contracten, zoals een kopieercontract, een energiecontract en de Europese aanbesteding van 'gratis schoolboeken'.

Binnen Orion heeft een oriëntatie plaatsgevonden op versterkte regionale samenwerking. Dit heeft voor enkele scholen geleid tot het vormen van een shared servicecentrum ofwel tot een oriëntatie op fusie. Het Lorentz Casimir Lyceum verwacht op dit gebied geen verbetermogelijkheden qua kosten of kwaliteit en heeft daarom besloten niet deel te nemen aan deze ontwikkeling.

Daarnaast proberen de scholen gezamenlijk een antwoord te formuleren op het lerarentekort, zowel kwantitatief als kwalitatief. Hiertoe is een subsidieaanvraag gedaan onder de naam van Orion Onderwijs Carrière. Deze is toegekend en hier wordt nu gezamenlijk invulling aan gegeven.

In deze context streeft men een verbetering na in de kostentechnische en kwalitatieve aspecten van gezamenlijk in te kopen professionalisering. Daarnaast is werving een ontwikkelpunt, zowel voor vaste medewerkers als voor een vervangerspool.

Namens het rectorenoverleg neemt de rector deel aan de stuurgroep van het genoemde Orion Onderwijs carrière project.

Brainport

Het Lorentz Casimir Lyceum maakt ook actief deel uit van het Brainport samenwerkingsverband. Hier maakt de rector deel uit van de kerngroep die de vergaderingen van de Brainportscholen inhoudelijk voorbereid en voorziet. De Brainportscholen zorgen gezamenlijk voor een aanbod voor excellente leerlingen in verbreding/verdieping, doen aan kennisuitwisseling en organiseren professionaliseringsbijeenkomsten die voor individuele scholen niet bereikbaar zouden zijn. In het jaar 2019 is besloten tot het gezamenlijk investeren in onderwijsontwikkelingen, hier is vanuit de contributie ook geld voor gereserveerd. Met deze intentie wordt een nieuwe fase ingeluid in de samenwerking.

De Brainportscholen hebben de samenwerking ook opengesteld voor vmbo-locaties. De scholen nemen een actieve positie in in het politiek maatschappelijke veld, waarbij door middel van een intensieve samenwerking met het bedrijfsleven de Brainportdoelen gedegen invulling krijgen.

Lyceum op algemene grondslag

Onze school heeft sinds haar oprichting in 1930 vriendschapsbanden met drie andere lycea in Nederland. Het Amsterdams Lyceum, het Kennemer Lyceum en Het Baarnsch Lyceum behoren samen met het Lorentz Casimir Lyceum tot de oudste Nederlandse lycea op algemene grondslag. Jaarlijks ontmoeten onze leerlingen elkaar op een Artistieke Interlyceale en een Sport Interlyceale. Zowel de Artistieke Interlyceale als de Sport Interlyceale zijn dit kalenderjaar door het LCL gewonnen!

VBS (verbindend door diversiteit in het onderwijs)

Het Lorentz Casimir Lyceum is ook lid van de netwerkorganisatie VBS. Hierin zijn zo'n 250 scholen voor primair en voortgezet onderwijs aangesloten. Er zijn gezamenlijke inkoopmogelijkheden en VBS is beschikbaar als vraagbaak op verschillende expertisegebieden zoals bedrijfsvoering, diversiteit, een leven lang leren en samenwerking.

I Onderwijs

Doorstroom, resultaten en profielkeuze

Op 1 oktober 2019 stonden op onze school 1270 leerlingen ingeschreven, waarvan 2 die op een ROC hun diploma of certificaten proberen te halen, de zogenaamde Vavo-leerlingen.

De ontwikkeling van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren is als volgt.

jaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019
leerlingaantal	1118	1133	1220	1216	1230	1270

Op 1 oktober 2019 waren de leerlingen als volgt over de leerjaren en de opleidingen verdeeld.

	havo/vwo	havo	atheneum	gymnasium	Totaal
Brugklas	113	44		89	246
Leerjaar 2		118	62	44	224
Leerjaar 3		96	82	28	206
Leerjaar 4		127	106	44	277
Leerjaar 5		93	78	29	200
Leerjaar 6			80	35	115
Vavo-leerl.		1	1		2
Totaal					1270

In de onderbouw bieden we het projectonderwijs Quest aan voor alle leerlingen.

Sinds augustus 2018 nemen alle leerlingen in de brugklas deel aan Cambridge Pre, versterkt Engels. De nieuwe opzet van het Cambridgeprogramma groeit jaar na jaar verder de school in. Leerlingen kunnen aan het einde van het meerjarig traject een certificaat behalen van het Cambridge Advanced Programma (CAE) of van het Proficiency Programma (CPE/near native).

	klas 1	klas 2	klas 3	klas 4 havo	klas 4 vwo	klas 5 vwo
Cambridge	246	223	171	12	83	29

Examenresultaten

Uitslag examenresultaten 2010 t/m 2019

Schooljaar	HAVO			VWO		
	aantal leerlingen	aantal geslaagden		aantal leerlingen	aantal geslaagden	
2018-2019	86	83	96,5%	105	104	99,0%
2017-2018	77	75	97,4%	109	104	95,4%
2016-2017	65	55	84,6%	131	124	94,6%
2015-2016	91	79	86,8%	101	92	91,1%
2014-2015	66	59	89,4%	99	96	97,0%
2013-2014	70	64	91,4%	151	138	91,4%
2012-2013	77	65	84,4%	137	128	93,4%
2011-2012	80	67	83,8%	150	126	84,0%
2010-2011	82	79	96,3%	119	107	89,2%

Door- en uitstroomgegevens einde schooljaar 2018-2019

1e brugjaar havo/vwo	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd naar het havo en blijft op school	Bevorderd naar het vwo en blijft op school	Bevorderd naar het havo of vwo en verlaat de school	Niet bevorderd en blijft op school	Niet bevorderd en verlaat de school
	220	100 45,5%	103 46,8%	4 1,8%	3 1,4%	10 4,5%

Havo leerjaar	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en blijft op school	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en verlaat de school	Bevorderd naar een andere schoolsoort en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en verlaat de school
2	99	76 76,2%	2 2,6%		18 18,2%	3 3,0%
3	111	94 84,7%			16 14,4%	1 0,9%
4	100	82 82,0%			15 15,0%	3 3,0%
5	86	5 5,8%	76 88,4%		4 3,8%	1* 1,3%
					1** 1,2%	

Vwo leerjaar	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en blijft op school	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en verlaat de school	Bevorderd naar een andere schoolsoort en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en verlaat de school
2	110	105 95,5%	1 0,9%	5 2,7%	1 0,9%	
3	155	143 92,3%		9 5,8%	2 1,3%	1 0,6%
4	112	95 84,8%	6 5,4%	4 3,6%	7 6,3%	
5	127	114 89,8%			9 7,1%	4 3,1%
6	104		102 98,1%		1 0,96%	
					1*** 0,96%	

* voortijdig teruggetrokken voor eindexamen

** Rutteroute, niet opgenomen in aantal Havo eindexamenkandidaten

*** Gespreid examen

Profielkeuze

Bij de profielkeuze zijn drie zaken belangrijk: wat wil ik (passie)? Wat kan ik (capaciteiten)? Wat is het toekomstperspectief (studieplaats en arbeidsmarkt)? Leerlingen moeten een goed beeld krijgen van wat ze willen, van wat zij kunnen en wat de kansen later zijn. Voor het maken van een goede keuze verzorgen de mentoren en de decanen lessen om het keuzeproces te begeleiden. De vakdocenten adviseren iedere leerling bij de keuze.

Leerlingen gaan ook naar voorlichtingsbijeenkomsten elders.

Als leerlingen en ouders kiezen moeilijk vinden, kan de mentor en ook de decaan in een persoonlijk gesprek adviseren. Dit gebeurt ook als het gekozen profiel niet verstandig wordt geacht. Het doel is steeds een profiel te kiezen dat past bij de interesse en de capaciteiten van de leerling. In de voorlichting wordt expliciet gewezen op de extra kansen die een bètaprofiel op de arbeidsmarkt biedt: NG-profiel met als profielkeuzevak biologie of NT-profiel met natuurkunde. We zien op onze school dat dit profiel dan ook door een grote meerderheid op het vwo wordt gekozen.

Aantal leerlingen havo 5 naar profiel	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Cultuur/maatschappij (CM)	4	14	18	4	7
Economie/maatschappij (EM)	30	42	22	27	36
Natuur/gezondheid (NG)	14	10	17	17	20
Natuur/techniek (NT)	18	16	31	31	22
Profielcombinatie EM/CM				1	
Profielcombinatie NT/NG	32	10	31	21	16

Aantal leerlingen vwo 6 naar profiel	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Cultuur/maatschappij (CM)	7	8	3	6	1
Economie/maatschappij (EM)	21	25	30	25	20
Natuur/gezondheid (NG)	46	40	28	25	21
Natuur/techniek (NT)	26	29	72	53	64
Profielcombinatie EM/CM	0	6	10	10	6
Profielcombinatie NT/NG	72	35	61	55	54

Onderwijsvernieuwingen

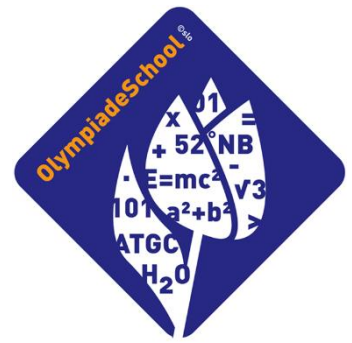
In het sectorakkoord VO zijn een aantal ambities benoemd met betrekking tot de onderwijsontwikkelingen:

1. uitdagend onderwijs voor iedereen;
2. eigentijdse voorzieningen;
3. partnerschap in de regio;
4. school als lerende organisatie;
5. brede vorming voor alle leerlingen.

Met het hieronder beschreven onderwijsaanbod probeert het Lorentz Casimir Lyceum invulling te geven aan deze doelstellingen. De organisatie die hier mede vorm aan geeft heeft haar wortels in de ambities vier en vijf uit het sectorakkoord. De samenwerking in de regio, voor zowel passend onderwijs als binnen Orion/Brainport faciliteren mede het diverse aanbod. Dat geldt ook voor de samenwerking tussen de Lycea die deelnemen aan de jaarlijkse interlyceales. Het principe van de lerende organisatie wordt in alle ontwikkelgroepen van onderwijsontwikkelingen toegepast.

Uitdagend onderwijs voor iedereen.

We dagen elke leerling uit om te onderzoeken waar hij of zij goed in is en daarin te excelleren. Leerlingen kunnen naast de vaklessen deelnemen aan een divers aanbod van uitdagende activiteiten.

- Het Lorentz Casimir Lyceum is een Olympiadeschool en we enthousiasmeren onze leerlingen om mee te doen met de Nationale Olympiades en andere landelijke wedstrijden voor wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie en aardrijkskunde.
- BrainSport is het door docenten zelf ontwikkelde bèta-excellentieprogramma. BrainSport laat leerlingen kennismaken met bijzondere theorieën, toegepaste wetenschap, praktische onderzoekvaardigheden en uitdagende inzichtvraagstukken voor de vakken natuurkunde, scheikunde en wiskunde. 25 getalenteerde leerlingen uit V4/V5 volgen een verbredingsprogramma in de vorm van colleges, excursies en practica, veelal geleid door externe deskundigen. 20 leerlingen uit V6 hebben het verdiepingsprogramma gevolgd op het gebied van scheikunde, wiskunde en natuurkunde.
- Lagerhuisdebatgroep en deelname aan regionale finales.
- Artistieke Interlyceale. Landelijke competitie op het artistieke en creatieve vlak. Aan de voorrondes op school leveren ruim 100 leerlingen een muzikale en creatieve bijdrage.
- Sportwedstrijden, zoals het landelijke Shell schoolhockeytoernooi en natuurlijk de Sport Interlyceale.
- Lidmaatschap van het bestuur van de leerlingenvereniging (LCLV) zorgt voor de ontwikkeling van bestuurlijke en organisatorische competenties.
- In de businessclass worden leerlingen extra uitgedaagd met contextrijke voorbeelden over bijvoorbeeld het opzetten van een eigen bedrijf, waarmee ondernemerschap bij leerlingen groeit.

Quest

Het Lorentz Casimir Lyceum gaat verder dan het verzorgen van uitstekend vakonderwijs. Met Quest ontwikkelen we de 21st century skills: vaardigheden die nodig zijn om succesvol te studeren, te werken en te leven in de nabije toekomst. Dat betekent innovatief en creatief denken (out of the box), samenwerken aan oplossingen, bewustwording van samenhang, helder communiceren, overtuigend presenteren en zinvol bronnenonderzoek doen. Door de Questprojecten worden allerlei verbanden gelegd tussen de leerling, diverse instellingen en de maatschappij waarin wij leven. Hierdoor draagt Quest optimaal bij aan de missie van het Lorentz Casimir Lyceum. Het is 100 % LCL en een uniek onderwijsconcept in de Brainportregio.

Sinds begin schooljaar 2018 wordt Quest in klas 2 en 3 verzorgd door vier Questvakdocenten. Zij vormen samen een sectie die opereert zoals elke andere sectie binnen onze school. De vaksectie Quest verzorgt niet alleen de lessen Quest, maar is ook continu bezig om nieuwe projecten te bedenken en bestaande projecten te optimaliseren.

Elk project start met een multidisciplinaire opdracht. Door samenwerking en specialisatie van elke leerling kan het project tot een goed eindresultaat worden gebracht. Leerlingen worden uitgedaagd om buiten de grenzen van de schoolvakken te treden. Ze moeten op een creatieve manier samen met anderen oplossingen bedenken voor actuele problemen. Leerlingen moeten innovatief en conceptueel kunnen denken; als wereldburgers die zich bewust zijn van de noodzaak om duurzaam te ontwerpen en te ontwikkelen. Zij moeten verantwoordelijkheid nemen, een eigen actieve rol spelen in het proces en een bijdrage leveren aan het product. Ook is het nodig open en transparant te communiceren met elkaar en visies en ideeën te presenteren. Bijkomende vaardigheden als plannen, organiseren en feedback geven worden ook ontwikkeld. Het goed presenteren van de eindresultaten aan een breed publiek is het sluitstuk van vrijwel iedere opdracht.

Een voorbeeld van een zeer succesvol Questproject in de brugklas is MeMagazine: leerlingen werken in groepjes van vijf samen aan een digitaal tijdschrift waarin zij elkaar interviewen en stukjes schrijven over interessante hobby's. Zo leren zij elkaar beter kennen en tegelijkertijd goed samen te werken en te overleggen. Ouders zijn trots op de ICT-vaardigheden die hun kinderen demonstreren op de presentatieavonden. Quest is schoolbreed ingevoerd in klas 1, 2 en 3. Inmiddels is weer een aantal projecten in deze klassen vernieuwd. Na drie jaar krijgt elke leerling een Questcertificaat uitgereikt.

Versterkt talenonderwijs

Op het Lorentz Casimir Lyceum willen we leerlingen ook laten excelleren op het gebied van talen. In juni en in december deden leerlingen uit de gehele bovenbouw examen voor een Cambridge Certificate. In de klassen 5 en 6 kunnen leerlingen kiezen voor versterkt Frans van het Diplôme d'Études en Langue Française (afgekort DELF). Na de brugklas is nu ook de tweede klas gestart met Cambridge Pre, een versterkt Engels-programma voor alle leerlingen. Het betekent onder meer een extra uur Engels in de lessentabel en ontwikkeling tijdens de les van doeltaal = voertaal. Vanaf klas 3 bestaat de mogelijkheid om Cambridgecertificaten te behalen via het vak Cambridge-Pro.

Profilering havo

Een sterke havo-afdeling, zodanig dat havoleerlingen, ouders en docenten trots zijn op de prestaties en goed zijn voorbereid op de toekomst. De havo-afdeling moet een duidelijk onderscheidend eigen gezicht hebben binnen het Lorentz Casimir Lyceum. Iedereen in Eindhoven en omgeving moet denken: 'Ook voor de havo moet je op het LCL zijn!' Er is op allerlei vlakken gewerkt aan de havo profilering. In augustus is voor de vierde maal gestart met een aparte havo brugklas. In alle jaarlagen van de havo wordt een passende didactiek en normering toegepast en lesgegeven door docenten met affiniteit voor deze specifieke leerlingengroep.

Design

De snel veranderende samenleving vraagt om goed onderwijs dat leerlingen goed voorbereidt op de toekomst. Nederland moet concurrerend zijn in het maken van nieuwe dingen of in het ontwikkelen van nieuwe manieren van produceren. Daarvoor is innovatie nodig; dingen anders doen, slimmer en beter, zodat we andere en betere producten ontwikkelen. Een eerste aanzet voor research en ontwikkeling proberen we de leerlingen bij te brengen bij dit nieuwe vak Design zoals we dat aanbieden in klas 4 en 5 havo en atheneum. Het vak Design bouwt voort op de basisvaardigheden die aangeleerd zijn bij de Questprojecten en 3Design.

3Design

Out of the box denken, dat staat centraal bij het in Nederland unieke vak 3Design. 3Design is een combinatie van het oude vak techniek en handvaardigheid. Bij het vak 3Design wordt de creativiteit en het technisch inzicht van leerlingen aangesproken. Tot ver buiten de Brainport regio Eindhoven is de vraag naar innovatieve (technische) mensen heel erg groot. Dit nieuwe vak is een van onze school specifieke invulling van de brede vorming van leerlingen.

Plusdocument

Het behalen van een VO-diploma is en blijft een belangrijk doel, een diploma met een mooie cijferlijst. Naast dat diploma en de cijferlijst krijgt iedere leerling sinds 2014 een zogenoemd 'plusdocument'. Dat is een soort portfolio waarin is opgenomen welke (andere) resultaten en vaardigheden hij of zij heeft laten zien. Dat kan variëren van het deelnemen aan masterclasses of olympiades, het werken voor de schoolkrant, lid zijn (geweest) van de Leerlingenvereniging of de MR of uitstekende prestaties hebben geleverd op landelijke schoolsportevenementen. In het 'plusdocument' komt tot uiting op welke manier de school heeft bijgedragen aan een van de zeven ambities van het sectorakkoord: de brede persoonlijke vorming.

Brainportschool

In augustus 2015 is onze school toegetreden tot de selecte groep scholen in de regio die zich inzet voor modern onderwijs vanuit de Brainportgedachte: innovatief, onderzoekend, ondernemend, samenhangend en gericht op het ontwikkelen van 21e-eeuwse vaardigheden. Alle bovenstaande LCL-onderwijsvernieuwingen en kwaliteiten vallen daarmee onder één naam: Brainportschool. De Brainportscholen vormen een samenwerkingsverband dat samen wil delen en ontwikkelen om zo nog meer inhoud te kunnen geven aan het Brainportonderwijs. Leden van de directie hebben zitting in de diverse werkgroepen van dit samenwerkingsverband, zoals de kerngroep van schoolleiderscoördinatoren onderwijs. Hierbij is een bijdrage geleverd aan de nieuwe organisatiestructuur van het Brainportoverleg en de samenwerking die toekomstgericht wordt ingevuld door gezamenlijk te investeren in onderwijsontwikkelingen.

LCL-XL

Leerlingen in de brugklas en de tweede klas kunnen kiezen voor een extra keuzevak programmeren of drama. Deze vakken zijn bedoeld voor leerlingen die iets extra's willen doen en dat ook aankunnen. De keuzevakken worden aangeboden in modules van tien weken en worden verzorgd door eigen docenten. De lessen vallen deels tijdens maar ook buiten het reguliere lesrooster. De lessenreeks wordt afgesloten met de uitreiking van een certificaat.

III Leerlingbegeleiding

Passend onderwijs

Het Lorentz Casimir Lyceum biedt uitdagend, inspirerend en betekenisvol onderwijs om leerlingen optimaal toe te rusten voor het wetenschappelijk onderwijs en de kennisintensieve maatschappij van de 21ste eeuw. Alle leerlingen moeten daarbij de kans krijgen om hun kwaliteiten en mogelijkheden maximaal te ontplooiën. Dit heet passend onderwijs. Het Lorentz Casimir Lyceum biedt in het kader van het passend onderwijs ruime basisondersteuning voor alle leerlingen. Daarnaast is er individuele extra ondersteuning van leerlingen mogelijk die het reguliere onderwijs zonder extra hulp niet succesvol kunnen volgen. Er is een heldere ondersteuningsstructuur, problemen bij leerlingen komen snel in beeld waarna zij professioneel worden begeleid. In het schoolondersteuningsprofiel 2018-2022 is vastgelegd welke basisondersteuning en (individuele) extra ondersteuning het Lorentz Casimir Lyceum kan bieden.

Intern & extern

Het Lorentz Casimir Lyceum heeft een intern team van mentoren en jaarlaagcoördinatoren. Daarnaast zijn er specialisten zoals decanen, psychologen, orthopedagogen, de schoolmaatschappelijk werker, de vertrouwenspersonen en de dyslexiecoaches.

Ook is er een docent gespecialiseerd in hoogbegaafdheid. Al deze functionarissen staan onder leiding van de conrector leerlingbegeleiding. Monitoring vindt plaats door docenten, mentoren en jaarlaagcoördinatoren.

Ouders kunnen ook zelf om ondersteuning voor hun kind vragen via de mentor of jaarlaagcoördinator.

Soms kan problematiek zo ernstig zijn dat externe deskundigheid en hulp wordt ingeschakeld via het Zorgadvies-team (ZAT). De jeugdarts van de GGD, Bureau Leerplicht en schoolmaatschappelijk werk zijn lid van het ZAT.

Basisondersteuning

Het Lorentz Casimir Lyceum biedt ruime basisondersteuning voor alle leerlingen. Deze ondersteuning wordt voornamelijk bekostigd uit de lumpsum. Binnen de basisondersteuning wordt vooral extra tijd en aandacht gegeven aan leerlingen door de mentoren en de jaarlaagcoördinatoren. De mentor richt zich in de onderbouw in de studielessen op het 'leren leren' en op het groepsproces. In de bovenbouw is de aanpak van de mentor meer individueel. Sinds enkele jaren bestaat voor alle leerlingen de mogelijkheid om behalve faalangstreductietraining ook een cursus plan- en studievaardigheden te volgen. Het aantal leerlingen dat hieraan deelneemt neemt toe. Leerlingen uit de brugklas, bij wie hiaten in kennis worden vastgesteld, krijgen remedial teaching. De dyslexiecoach begeleidt leerlingen met dyslexie. Alle leerlingen uit de tweede en vierde klas kunnen deelnemen aan periodieke onderzoeken van de GGD. Indien nodig vinden interventies door de leerplichtambtenaar plaats. Binnen de basisondersteuning kunnen leerlingen intern voor een korte periode gebruikmaken van individuele ondersteuning door een psycholoog of orthopedagoog. Zo'n honderd leerlingen zijn in 2019 kortstondig begeleid.

Extra ondersteuning

Leerlingen die naast de basisondersteuning nog extra ondersteuning nodig hebben, krijgen individuele hulp van een leerlingbegeleider. Deze stelt samen met de ouders een Ontwikkelingsperspectief (OPP) op. In het OPP wordt omschreven welke steun de leerling nodig heeft en hoe de school hieraan vorm gaat geven. Door regelmatig contact met leerling en ouders kunnen de doelstellingen bijgesteld worden. Aan het einde van het schooljaar wordt geëvalueerd. De financiering van de extra ondersteuning verloopt via het Regionaal Samenwerkingsverband. Opvallend is de sterke groei in de afgelopen jaren van het aantal leerlingen dat extra ondersteuning nodig heeft. De groei is verklaarbaar vanuit het landelijk beleid dat steeds minder leerlingen naar het VSO verwezen worden. Er is vooral sprake van een groeiende vraag naar auditieve ondersteuning. Deze groei is een landelijke trend. In 2019 hebben zo'n 100 leerlingen met extra hulp en ondersteuning hun schoolcarrière succesvol voortgezet. Zes leerlingen met jarenlange extra ondersteuning hebben in 2019 eindexamen gedaan en zijn geslaagd.

Talentontwikkeling & extra uitdaging

De invoering van Passend Onderwijs vraagt ook aandacht voor de talentontwikkeling van de leerling.

Leerlingen die op het gebied van bijvoorbeeld sport of muziek getalenteerd zijn, bieden wij waar mogelijk een maatwerkprogramma aan zodat zij hun talenten verder kunnen ontplooiën.

In het schooljaar 2013-2014 is onze school gestart met een aanbod voor de meer- en hoogbegaafde leerling.

In de brugklassen gymnasium en vwo wordt een test afgenomen door het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek (CBO).

Aan de hand van de uitslag is een groep leerlingen geselecteerd voor het excellentieprogramma BrainSport Junior.

Dit programma wordt samengesteld en geleid door een docent die is opgeleid tot specialist hoogbegaafdheid.

De deelnemers aan BrainSport Junior krijgen in de onderbouw een aantal aangepaste lessen met vakoverstijgende thema's aangeboden. Deze aanpak heeft als doel het motiveren van de meer getalenteerde leerling en wordt in de bovenbouw voortgezet in BrainSport. In 2019 namen zeventig leerlingen deel aan deze excellentieprogramma's.

IV Kwaliteitszorg

Onze school heeft kwaliteit hoog in het vaandel staan, de actuele informatie daarover is te vinden op de website Vensters voor Verantwoording.

Bezoek inspectie

In 2018 is de inspectie op bezoek geweest en heeft de school met het oordeel goed beoordeeld. Men heeft zich voorafgaand aan het bezoek de volgende drie vragen gesteld.

- Wat verstaat het LCL onder goed onderwijs?
- Is de sturing op goede onderwijskwaliteit op orde?
- Realiseert het LCL goed onderwijs?

Alle drie de vragen zijn bevestigend beantwoord. Meer specifiek wordt de kwaliteitszorg, kwaliteitscultuur en de verantwoording en dialoog als goed beoordeeld. Daarnaast wordt genoemd dat op alle punten voldaan wordt aan het realiseren van goed onderwijs en de bijbehorende begeleiding.

Voorzichtig en vooruitstrevend, dat zijn de termen die kenmerkend zijn voor de school en de manier waarop zij met haar kwaliteit omgaat.

Het bezoek is afgesloten met een presentatie voor alle medewerkers, waarbij de inspectie een aantal aandachtspunten heeft meegegeven voor verdere ontwikkeling. Dat zijn de onderstaande punten:

- *Eigen leerdoelen meer op de voorgrond plaatsen*
 - *PTA bevat dan ook eigen leerdoelen*
 - *Eigen leerdoelen in doorlopende leerlijnen*
 - *Bijv. 21ste skills en (meta)cognitieve vaardigheden*
- *Analyse van resultaten (categorieën, continuüm) gebruiken voor het verbeteren van het aanbod, de onderwijstijd, het didactisch handelen en de toetsing*

In navolging hiervan zijn eind 2019 alle sectieplannen bijgesteld. Daarin zijn nieuwe doelen geformuleerd, waarbij onder andere bovenstaande punten aan de orde komen. Daarnaast is een nieuw toetsbeleid afgesproken, dat enerzijds invloed poogt te hebben op het didactisch handelen en de feedback aan leerlingen op hun individuele leerproces en anderzijds de kwaliteit van toetsing wil verankeren.

ORION-audits

Het Lorentz Casimir Lyceum is aangesloten bij ORION (Onafhankelijk Regionaal Interscolair Onderwijs Netwerk). Kwaliteitszorg vormt een belangrijk onderdeel van deze samenwerking. Door landelijk beleid zijn alle scholen bezig met het 'werken aan opbrengsten'. Dat wil zeggen het in kaart brengen en analyseren van de vorderingen van hun leerlingen en het entameren van activiteiten waardoor de opbrengsten kunnen verbeteren. Binnen ORION heeft het Lorentz Casimir Lyceum meegewerkt aan een audit door leerling-observatoren die in het jaar 2019 op school zal plaatsvinden. Last but not least is een bijdrage geleverd aan de vernieuwing van het lesobservatieformulier dat ingezet wordt bij de Orion-audits, waaraan ook in 2019 is deelgenomen voor de onderwijsvorm Quest.

Intervisie en collegiale visitatie

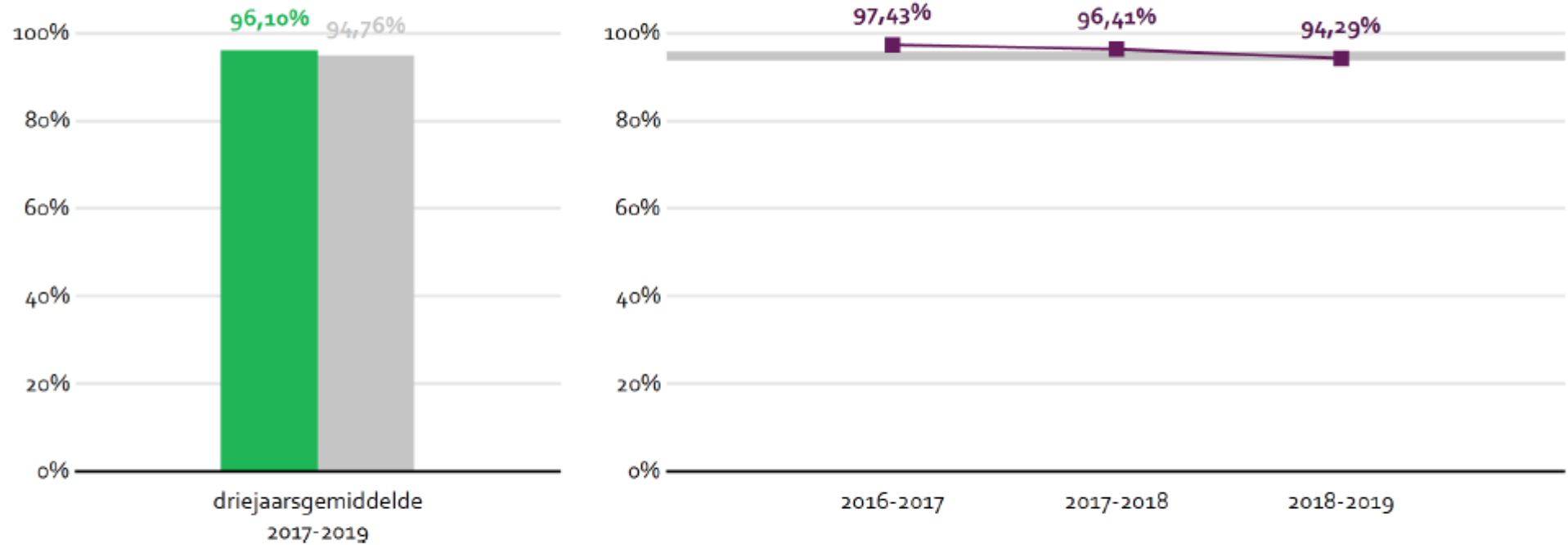
Intervisie en collegiale visitatie zijn krachtige instrumenten om professionaliteit en onderwijskwaliteit te verbeteren. Nieuwe en startende docenten krijgen in het lopende schooljaar allemaal een tweejarig traject aangeboden om hun weg te vinden in onze school en om te werken aan het versterken van hun didactische en pedagogische vaardigheden. In 2018 is gewerkt met het nieuwe lesobservatieformulier waarin alle visiedoelen terugkomen. De eerste resultaten hiervan zijn positief. Dat betekent dat het formulier handvatten biedt om deze doelen te observeren waar aanwezig en gesprekken hierover te voeren waar deze nog niet zichtbaar zijn.

Verantwoording

In Vensters voor Verantwoording staat een aggregatie van alle onderwijsresultaten van de school, afgezet tegen vergelijkbare scholen in het land over de afgelopen jaren. Voor wat betreft de doorstroom van de onder- en bovenbouw zowel op het havo en vwo scoort onze school ruim boven de norm. De vwo-afdeling werd vanuit de Elsevier notatie benoemd tot de beste vwo-afdeling van Brabant!

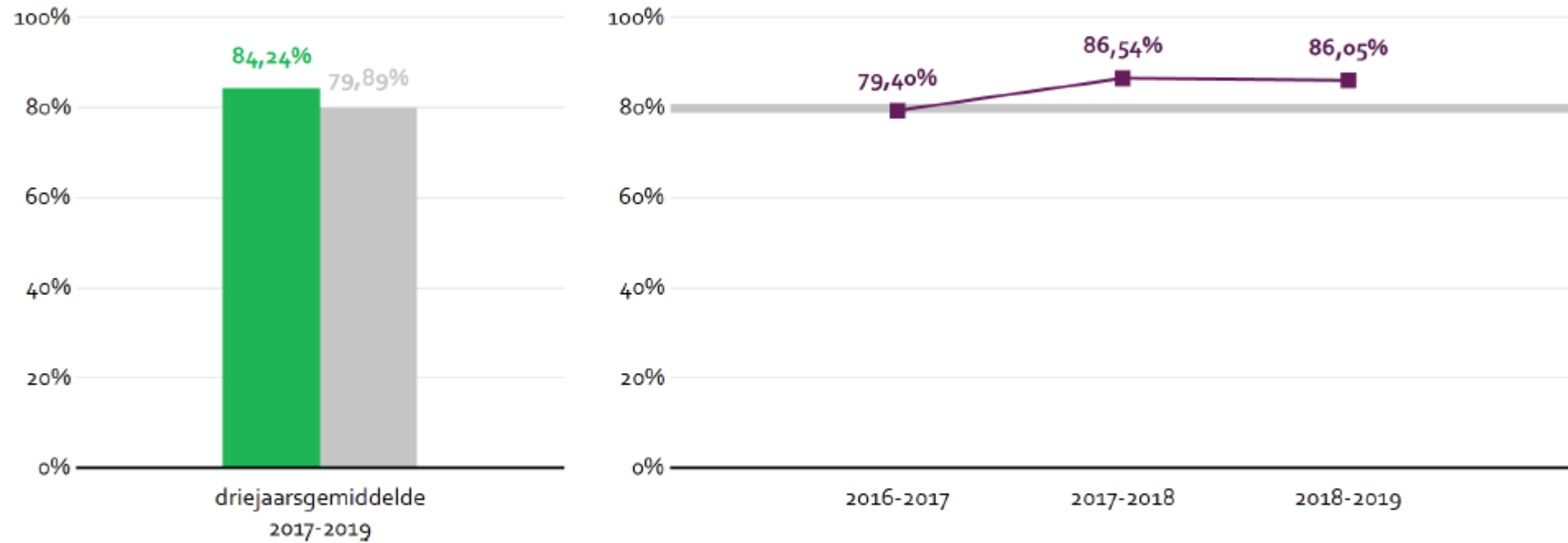
De volgende gegevens komen uit de vensters voor verantwoording.

Wat is de onderbouwsnelheid (gebaseerd op de laatste drie schooljaren)?

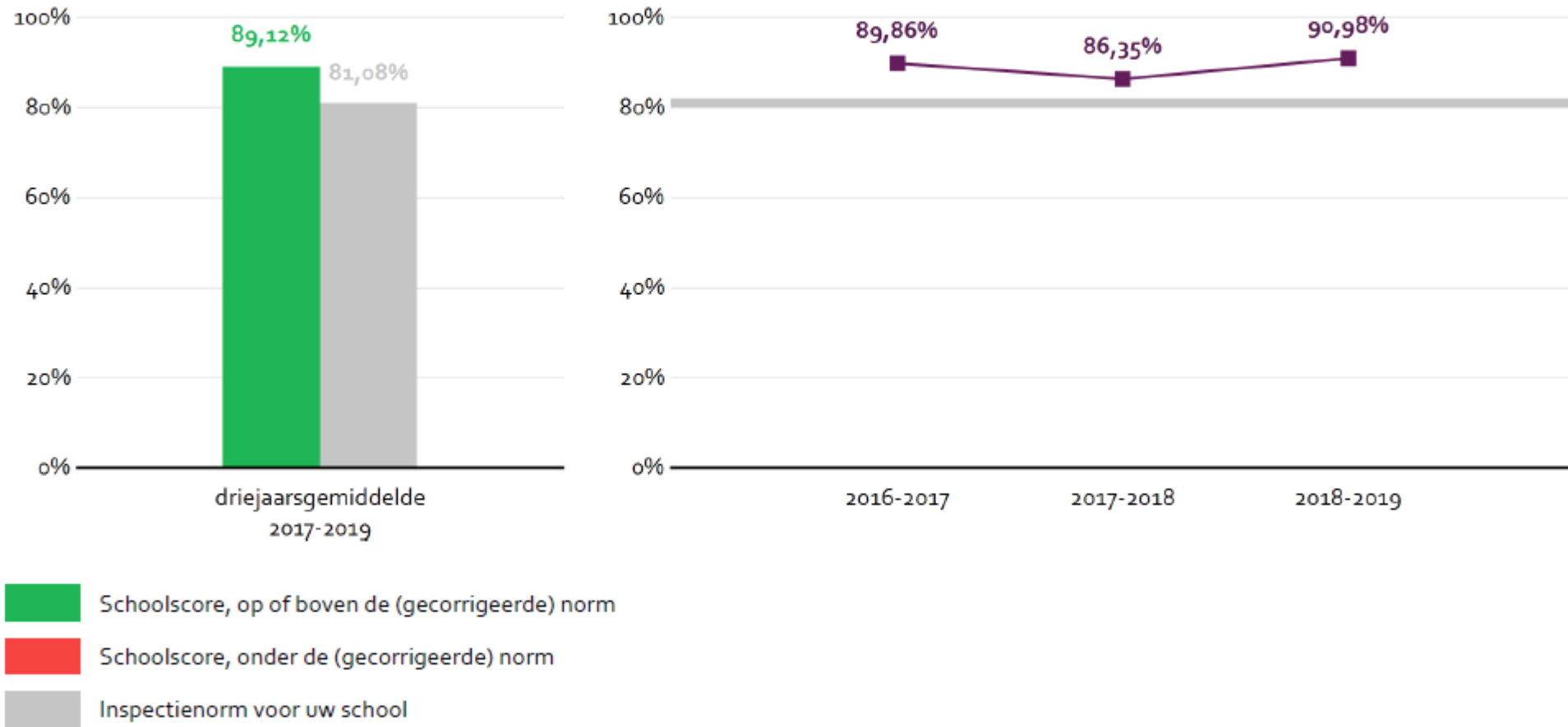
- Schoolscore, op of boven de (gecorrigeerde) norm
- Schoolscore, onder de (gecorrigeerde) norm
- Inspectienorm voor uw school

Wat is het bovenbouwsucces (gebaseerd op de laatste drie schooljaren) voor havo?

- Schoolscore, op of boven de (gecorrigeerde) norm
- Schoolscore, onder de (gecorrigeerde) norm
- Inspectienorm voor uw school

Wat is het bovenbouwsucces (gebaseerd op de laatste drie schooljaren) voor vwo?

Externe validatie kwaliteit

Kritisch kijken naar eigen resultaten vormt een voortdurend onderdeel van de werkzaamheden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld het inzetten van Cito 0, 1, 2 toetsen in de onderbouw, jaarlijkse analyses van de Wolf scores door de secties, Orion brede benchmark van alle resultaten. Daarnaast wordt waar mogelijk met behulp van informatie van vervolgoopleidingen gekeken naar de langjarige effectiviteit van het onderwijs. Er is een nieuw toetsbeleid ontwikkeld waarin ruimte is gemaakt voor jaarlaagbrede toetsen die driemaal per jaar worden afgenomen. Daarnaast is daarin bewust gestuurd op formatieve evaluatie, waarbij het aantal summatieve toetsen moet afnemen. De studiedag is ook gewijd aan formatieve evaluatie, waarna de secties het aanbod hebben gekregen om zich hier vakspecifiek verder in te laten ondersteunen.

Opbrengst Gericht Werken

Opbrengst Gericht Werken (OGW) wordt schoolbreed toegepast. Vanzelfsprekend vormen jaargemiddelden, SE- en CE-resultaten een belangrijk deel van die opbrengsten, maar ook resultaten van toetsen.

In elke vaksectie worden jaarlijks de eigen opbrengsten geanalyseerd en in relatie gebracht met de diverse aspecten van het onderwijsproces: vakinhoud, didactiek, toetsing, normering en leerlijnen. Naar aanleiding hiervan stelt elke sectie een plan van aanpak op waarin gestreefd wordt naar maximale kwaliteit van lessen en optimale opbrengsten. Het plan van aanpak wordt met regelmaat besproken in de sectie en met de conrector onderwijs. Bij een volgende analyse wordt het plan van aanpak weer aangepast (pdca-cyclus), ook op individueel niveau. OGW draagt bij aan een constant bewustzijn van de onderwijskwaliteit en stimuleert de niet aflatende inzet om die kwaliteit te verbeteren. Naast het overleg met individuele secties en met alle secties tegelijk, is afgelopen jaar ook het clusteroverleg geïntroduceerd. De secties die met gelijksoortige uitdagingen te maken hebben, kunnen in dit overleg kennis uitwisselen. Effectiviteit van dit overleg zal worden geëvalueerd.

Aantrekkingskracht voor nieuwe brugklassers

De werving van nieuwe leerlingen is een complex proces, dat op velerlei manieren beïnvloed wordt. Een zeer belangrijke factor is natuurlijk de positionering van onze school, de sfeer waarmee we met elkaar omgaan en de kwaliteit die we voor de leerlingen en de ouders bieden. Het LCL is in de positionering zeer duidelijk, het staat bekend als een traditionele, ambitieuze school waar goede prestaties behaald en gewaardeerd worden. Een rustige, warme sfeer met naast goede lessen veel uitdagend projectonderwijs kenmerkt ons ook bij de ouders en de leerlingen. Men weet ook dat onze school bereid is het onderwijs om de leerling heen te vormen, in plaats van andersom. Respectvolle en korte lijnen tussen ouders en school vormen daar een essentieel onderdeel van. In het aanbod is dit jaar een wijziging opgenomen: gezien het enorme belang van de Engelse taal in het vervolgonderwijs, krijgen alle brugklassers en tweedeklassers Cambridge-PRE aangeboden. Het vervolg Cambridge-PRO is facultatief. Daarnaast wordt zowel een module programmeren als een module drama facultatief aangeboden in de eerste twee jaarlagen.

Voortijdig schoolverlaten (VSV)

Onze school participeert in het Convenant bestrijden Voortijdig Schoolverlaten. Doel van het Convenant is de reductie van het aantal voortijdig schoolverlaters. Onze school had in 2019 geen VSV-leerlingen.

Klachtenregeling

Er is in dit schooljaar geen klacht gemeld bij de klachtencommissie.

V Personeel

Het personeelsbeleid op het Lorentz Casimir Lyceum is erop gericht om de professionaliteit en het welbevinden van alle medewerkers te optimaliseren. Belangrijkste aandachtspunten liggen in lijn met de visie en missie van de school: kwalitatief tot de beste scholen van Nederland behoren. Dat is terug te vinden in een ruim scholingsbeleid en veel aandacht voor ontwikkeling. Het werven en binden van goed gekwalificeerd personeel is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Ook in 2019 zijn alle vacatures voor aanvang van het schooljaar vervuld. In het sectorakkoord VO is onder meer als ambitie opgenomen dat scholen professionele scholen worden, scholen zich ontwikkelen als lerende organisaties en er ruimte is voor hoger gekwalificeerd personeel; meer docenten met een masteropleiding. Het HR-beleid is daarmee gekoppeld aan de onderwijskundige doelen van de school, waarbij de strategische doelen in lijn gebracht zijn met het sectorakkoord. Tevens is in het samenwerkingsverband ORION een groot project opgestart, genaamd ORION Onderwijs Carrière om bij te dragen aan een oplossing voor het lerarentekort.

Eind 2019 is een groot tevredenheidsonderzoek uitgevoerd, uitkomsten daarvan waren in lijn met de lopende verbeterdoelstellingen, waarbij ouders en leerlingen een grote mate van tevredenheid tonen. In 2018 en 2019 is uitvoering gegeven aan maatregelen om voor een goed werkklimaat te zorgen. Het ziekteverzuim is nog steeds ruim onder het landelijk gemiddelde, maar is gedurende deze twee jaren gestegen, afgenomen en weer licht gestegen gedurende 2019. Er zijn verschillende maatregelen genomen: het inschakelen van extra surveillanten tijdens toetsweken, het creëren van rust in de organisatie en daarnaast het voeren van individuele gesprekken met medewerkers door hun leidinggevende.

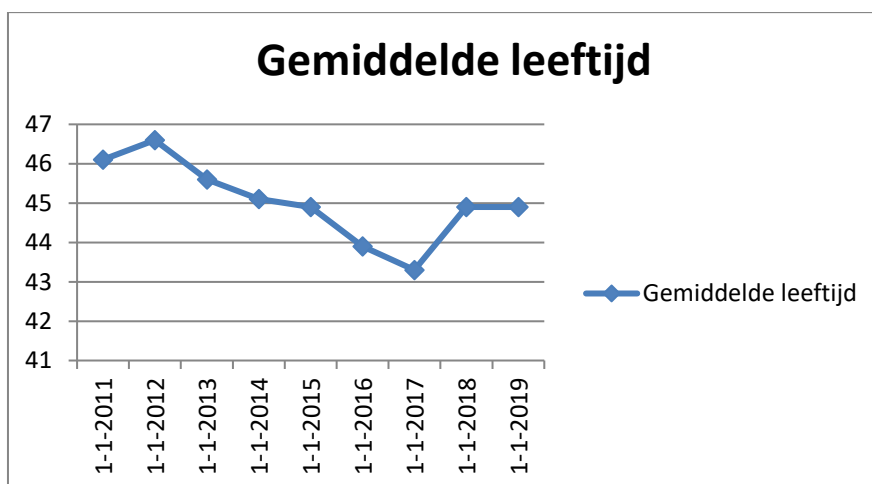
Personeelsgegevens in kengetallen

Op 1 oktober 2019 had het Lorentz Casimir Lyceum 129 medewerkers, zijnde 101,3 FTE (inclusief externe inhuur). De meeste nieuwe medewerkers stromen in op 1 augustus. Bij de aanvang van het schooljaar 2019-2020 zijn 15 nieuwe medewerkers begonnen. De prognose is een jaarlijkse instroom van 5 – 10 nieuwe medewerkers, gezien de traditioneel lage uitstroom van vaste medewerkers en de nu structureel hoge aanmeldingen.

Op 1 oktober 2019 waren 92 docenten in dienst (excl. drie directieleden die ook lesgeven en incl. een extern ingehuurde docent): 46 mannen en 46 vrouwen. Over het geheel zijn er 70 vrouwen (50,2 FTE) en 58 mannen (50,9 FTE) in dienst.

Van de 92 docenten zijn 2 medewerkers nog niet bevoegd. Het gaat om 1 medewerker die vergoed is in de studie en 1 medewerker onbevoegd voor het VO.

De gemiddelde leeftijd van de personeelsleden is 44,9 jaar.

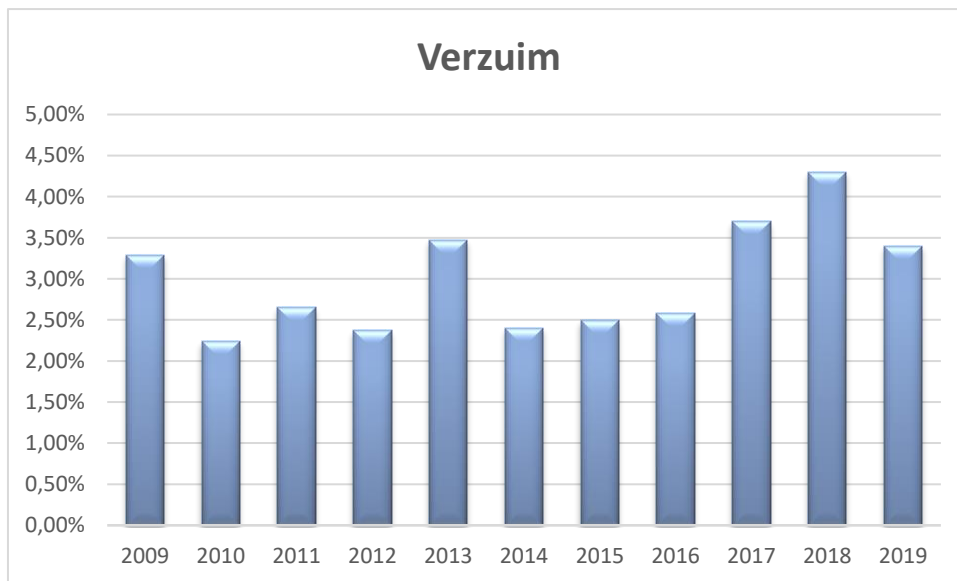

Ziekteverzuimgegevens

Het ziekteverzuimbeleid wordt ondersteund door Human Capital Care, de arbodienst. De bedrijfsarts stemt met de leidinggevende individuele behandelplannen af om medewerkers te begeleiden bij de terugkeer naar werk. In het kalenderjaar 2019 was er helaas twee keer sprake van wisseling van bedrijfsarts, hetgeen de continuïteit in verzuimbegeleiding niet heeft bevorderd.

Het gemiddelde ziekteverzuim in 2019 was 3,4%. De gemiddelde verzuimfrequentie was 1,38: iedere werknemer meldt zich gemiddeld 1,38 keer per jaar ziek. De gemiddelde verzuimduur bedroeg 5,92 dagen per ziekmelding. Het ziekteverzuimpercentage van 3,4% (landelijk 5,6% bij OP en 6,0% bij OOP) is op te splitsen in kortdurend, middellang en lang verzuim: 0,7% was kortdurend (tot en met 7 kalenderdagen), 0,1% was middellang (tussen 8 en 42 kalenderdagen) en 2,5% was langdurig verzuim (meer dan 42 kalenderdagen). Ten opzichte van 2018 is ons verzuim gedaald.

De onderstaande tabel laat de ontwikkeling zien van het verzuimpercentage over de afgelopen kalenderjaren.

Funciemix en entreerecht

De funciemix wordt ieder jaar in oktober in uitvoering gebracht. Per sectie wordt gekeken naar de feitelijke verdeling bij aanvang van het schooljaar in bovenbouw- en onderbouwen en de bijpassende wenselijke verdeling van functies onder medewerkers. Op basis daarvan worden ieder jaar per 1 oktober de promoties doorgevoerd. De promoties zijn, conform de funciemix, in 2019 uitgevoerd. In de afgelopen jaren bleek bij de discussie over de uitvoering van dit beleid, dat de cijfers vroegen om meer bevorderingen dan kwalitatief kon worden verantwoord. Dit had met name te maken met de relatief grote instroom van nieuwe collega's in lagere functieschalen. In samenspraak met de pMR, is besloten om voor het realiseren van de norm een extra jaar uit te trekken, dus tot en met 2020. In 2019 is conform doelstellingen bevorderd.

Ontslagvergoedingen

Er wordt ieder jaar bekeken welke medewerkers risico lopen op langdurig uitval of structureel disfunctioneren. Met deze medewerkers wordt een individueel gesprek gevoerd en indien van toepassing een maatwerktraject afgesproken ter verbetering en preventie voor uitstroom. Indien dit niet haalbaar blijkt, wordt in overleg met betrokkene onderzocht hoe naar een uitstroomsituatie kan worden toegeleefd. Ontslagvergoeding wordt zo veel mogelijk vermeden. In het kalenderjaar 2019 zijn geen ontslagvergoedingen uitgekeerd. Wel hebben twee medewerkers bij uitdiensttreding na een tijdelijk contract de wettelijke transitievergoeding ontvangen.

Strategisch Personeelsbeleid

Afstemming personeelsbeleid op onderwijskundige visie, incl. implementatie, monitoring en evaluatie.

Het Lorentz Casimir Lyceum heeft sinds jaar en dag een helder geformuleerde visie waarin bovengemiddelde prestatie centraal staat. Het toetsen op deze visie staat centraal in werving- en selectieprocedures. Niet alleen om nieuwe collega's te werven, maar ook om direct aansluitend opleiding en coaching in de visie plaats te laten vinden.

Ieder schooljaar wordt gestart met een plenaire vergadering waarin kort wordt stil gestaan bij onze visie en de daaraan gelieerde doelstellingen/schoolplannen voor dat schooljaar. Gedurende sectie-werkmiddagen wordt gewerkt aan sectieplannen waarin de aandachtspunten voor dat schooljaar (cyclus van twee jaar) worden uitgewerkt per sectie.

In de gesprekkencyclus wordt vervolgens op persoonlijk niveau aandacht besteed aan de uitvoering van de sectieplannen en de individuele bijdrage daaraan. In die gesprekkencyclus is opgenomen dat de kwaliteit van het onderwijs en van de docent getoetst wordt door middel van verschillende instrumenten, zoals leerling enquêtes, 360° feedback, enz.

Toekomstige opgaven strategisch personeelsbeleid

De krappe arbeidsmarkt in combinatie met de hoge kwaliteitseisen vormen een grote uitdaging. Eén van de doelstellingen, een minimaal aantal universitair geschoolde docenten, is in de krappe arbeidsmarkt een lastige opgave.

Het Lorentz Casimir Lyceum maakt deel uit van het onderwijsnetwerk ORION. Gezamenlijk wordt invulling gegeven aan het ORION Onderwijs Carrière project. Dit project wil bijdragen aan het oplossen van het lerarentekort. De twee belangrijkste pijlers in dit project zijn: Opleiden en Professionaliseren. Hierbij speelt het op te richten Regionaal Mobiliteits Centrum, waarbij het ORION-werkgeverschap zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt wordt een belangrijke rol.

VI Huisvesting, facilitair bedrijf, leermiddelen en ICT

Huisvesting en IHP

Het herijken van het IHP (integraal huisvestingsplan 2016-2019) heeft continu onderdeel uitgemaakt van de bestuurlijke agenda. In de loop van 2019 is overeenstemming gekomen over een nieuw IHP, waarbij het uitgangspunt nieuwbouw voor alle VO-scholen in Eindhoven is geworden, waarbij een bijdrage is afgesproken vanuit de gemeente t.w.v. 1990 euro en 129 euro per m2 vanuit de school, gekoppeld aan een leerlingaantal van 1150 leerlingen.

In de periode tot april 2019 hebben de voortdurende gesprekken tussen wethouder en bestuurders in Eindhoven uiteindelijk geleid tot het gezamenlijk ondertekenen van de overeenkomst herijking VO. Op verzoek van het Lorentz Casimir Lyceum is hieraan een duidingsbrief toegevoegd. In deze brief is ten aanzien van twee artikelen helderheid verschaft. Eén belangrijke duiding bevat de toelichting dat het LCL kan rekenen op twee keer een indexering van het normtarief. Daarnaast verschaft de brief helderheid over de kosten die voor rekening van de gemeente zijn. Als laatste legt de gemeente zich in deze brief ook vast op een proces dat gevolgd kan worden indien onverhoopt de kosten zodanig stijgen, dat de voorgenomen nieuwbouw niet binnen de afgesproken kaders zou kunnen plaatsvinden.

Eind 2019 is binnen het Lorentz Casimir Lyceum een voorzichtige start gemaakt met de bouwvoorbereiding, met de doelstelling om in 2023 een nieuw gebouw te kunnen realiseren. In deze start is gebruik gemaakt van de inhoudelijke ondersteuning van een bouwexpert, ter voorbereiding van de aanbesteding van het bouwbegeleidingstraject en als inhoudelijke aanvulling bij de overleggen met de gemeente. Zeker is dat het LCL als eenpitter gezorgd heeft voor een gezonde financiële basis om haar meerjarenonderhoud te kunnen uitvoeren, of om hiermee een bijdrage aan een eventuele nieuwbouw te kunnen leveren.

Onderhoud bestaande huisvesting

In 2019 zijn met name de volgende zaken aangepakt.

- De asbestsanering in de bèta-lokalen van het Lorentz gebouw is in de meivakantie afgerond.
- In 2 lokalen is een nieuw ventilatiesysteem aangelegd in verband met CO2-reductie.
- De hoogbouw van het Lorentz gebouw is voorzien van een nieuw dak.
- Op 4 plaatsen in/buiten de school zijn watertappunten aangelegd.
- In samenspraak met de leerlingvertegenwoordigers in de MR is een buitenbank aangeschaft.
- In diverse lokalen is nieuw meubilair aangeschaft. We streven naar eenheid ook in verband met plaatsing in het nieuwe gebouw.
- Bij het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden gebruiken we zo veel mogelijk herbruikbaar materiaal dat ook in het nieuwe gebouw gebruikt kan worden.
- Op enkele plaatsen is geverfd.
- We zijn gesprekken gestart met potentiële nieuwe afvalverwerkingsbedrijven. De bedoeling is dat we halverwege 2020 overgaan naar een nieuwe partij.

Leermiddelen en ICT

Voor onze leerlingen en docenten blijft het belangrijk om goede leermiddelen tot hun beschikking te hebben. Naast de leerboeken, die door Iddink worden geleverd, neemt ICT een prominente plaats in het onderwijsleerproces in. In 2019 zijn onder meer de volgende zaken aangepakt.

- Het Wifi netwerk is vervangen.
- Met Canon is in Orionverband een nieuw contract afgesloten voor printers en kopieerapparaten.
- Voor het vak Design zijn 32 Macbooks aangeschaft.
- Diverse lokalen zijn voorzien van nieuwe PC's.
- De dienstverlening van de ICT-afdeling is verbeterd door het inrichten van een ICT-helpdesk.
- De sectie natuurkunde is voorzien van nieuwe digitale meetapparatuur.

VII Inspraakorganen

De leerlingenvereniging LCLV, de Oudercommissie en de Medezeggenschapsraad zijn van onschatbare waarde voor het Lorentz Casimir Lyceum. Zij fungeren immers als de vooruitgeschoven posten van de school: zij vangen de geluiden op van leerlingen, ouders en medewerkers als het gaat over de tevredenheid over het reilen en zeilen. Zij worden dan ook zoveel mogelijk betrokken bij het beleid van de school om zo draagvlak te creëren voor beslissingen.

Leerlingenvereniging

De leerlingenvereniging bestaat uit acht leerlingen uit verschillende jaarlagen binnen de school. Zij hebben voor een functie in het Leerlingenbestuur gesolliciteerd naar een positie. Hierdoor wordt een groter beroep gedaan op hun motivatie om zich in te spannen voor de school. Nadat zij geselecteerd zijn worden de functies binnen het LCLV verdeeld conform belangstelling en capaciteiten. Eerste doel is het mede organiseren van twee belangrijke buitenschoolse activiteiten voor leerlingen: de Sport Interlyceale en de Artistieke Interlyceale. Daarnaast heeft de leerlingenvereniging ook een belangrijke klankbordfunctie: de bestuursleden signaleren problemen van medeleerlingen, knelpunten in de organisatie of de schoolomgeving. In een regelmatig overleg met de directie brengen zij hun opmerkingen naar voren.

Medezeggenschapsraad (MR)

In de medezeggenschapsraad van de school werken vertegenwoordigers van de ouders, van de leerlingen en van de docenten en het onderwijsondersteunend personeel met elkaar samen om allerlei zaken die de school betreffen te bespreken en de schoolleiding te adviseren.

De voortdurende inspanning van school om met gelden van de gemeente een nieuw gebouw tot stand te brengen is ook intensief gevolgd vanuit de MR.

Bij de nieuwe CAO-VO is de paragraaf ontwikkeltijd toegevoegd, hetgeen tot intensieve discussies binnen de school heeft geleid. Uiteindelijk heeft deze niet geleid tot een positief advies van de MR ten aanzien van de invoering van ontwikkeltijd ten koste van lessen conform het toen voorliggende plan. In het najaar hebben wel opnieuw gesprekken over de mogelijkheden van ontwikkeltijd plaatsgevonden, die ook mogelijk hun beslag kunnen krijgen in het takenpakket en de jaarkalender van het komende kalenderjaar.

Naast deze bovenstaande punten zijn de volgende agendapunten gepasseerd: vacature conector interne organisatie, bevorderingsvergadering brugklas, procedure bij fraude toetsen, AVG, vakantieregeling, begroting advies, advies nieuwbouw, functiemix, toetsbeleid, ouderbijdrage, evaluatie OCO, Quest-pilot, LCL-XL, procedure werving en selectie, formatieplan, jaarkalender, 10-14 onderwijs, leerlingaantallen, examenreglement en PTA's, schoolgids, de programmaliijn Orion Onderwijs Carrière, de verkiezingen van de MR, het effect van de gezamenlijke scholing en het behoud van rust, regelmaat en reinheid binnen de school. Bij alle onderwerpen heeft de MR positief kritisch meegedacht en blijkt gegeven van een grote betrokkenheid bij het reilen en zeilen van onze school.

Oudercommissie

De oudercommissie van het Lorentz Casimir Lyceum heeft als belangrijkste doelstelling: het bevorderen van een goed contact tussen ouders en school. Zij fungeert als gesprekspartner voor de schoolleiding over schoolzaken van uiteenlopende aard. Zo heeft zij in voorgaande jaren gevraagd om het opnieuw uitbrengen van de nieuwsbrief, waar dit jaar ook gevolg aan gegeven is. In 2019 heeft de Oudercommissie feedback gegeven op de kwaliteit van de lessen, de buitenlandse reizen, de ouderbijdrage en communicatie met ouders. De oudercommissie is daarnaast altijd bereid om informeel mee te denken over toekomstbeelden van de school en aan te geven hoe zij als vertegenwoordiging van de ouders daar tegen aankijken.

VIII Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf beschrijft het Lorentz Casimir Lyceum hoe ze omgaat met concrete toekomstverwachtingen voor de komende paar jaar.

Gegevensset

Tabel personele bezetting en leerlingaantallen

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Personele bezetting in FTE	103,1	109,1	107,3	104,5	103,2	103,5
2	Management & Directie	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
3	Onderwijzend personeel	74,4	80,1	78,5	76,4	75,4	75,6
4	Overige medewerkers	24,7	25,0	24,8	24,1	23,8	23,9
5	Leerlingaantallen	1270	1281	1268	1235	1219	1223

Toelichting op de tabel

De inzet van personeel

In de prognose van de personele bezetting voor 2020 is rekening gehouden met werkdrukverlagende maatregelen zoals het eerder splitsen van klassen of clusters en het bewust formeren van kleine klassen. Daarnaast is rekening gehouden met de profilering van het gymnasium (unieke gymnasiumklassen). Ook is in de formatie een aanname gedaan met betrekking tot werkgroepen onder meer ten aanzien van het proces naar de nieuwbouw toe. Bij een reductie van het aantal leerlingen zal de capaciteit van zowel het onderwijsondersteunend personeel als het onderwijzend personeel worden verlaagd.

De verwachte leerlingaantallen

De instroom van leerlingen wordt beïnvloed door de geplande nieuwbouw van onze eigen school en de te realiseren nieuwbouw van omliggende scholen. We verwachten dat de nieuwbouw van omliggende scholen die in een eerder stadium klaar zijn zal leiden tot een lagere aanmelding voor onze school. Het vooruitzicht van een mooi fris schoolgebouw zou voor ons kunnen leiden tot een hogere aanmelding als dit eenmaal in zicht komt.

Bij de prognose van de leerlingenaantallen hebben we ons ook gebaseerd op de demografische ontwikkelingen in Eindhoven en de omliggende gemeenten.

Meerjarenbegroting Lorentz Casimir Lyceum 2020-2024

# Leerlingen (incl VAVO)	1270	1281	1268	1235	1219	1223
Instroom leerlingen		240	240	230	230	230
Uitstroom		230	253	263	246	226
	Realiteit 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
BATEN						
Rijksbijdragen OCW	€ 9.683.793	€ 9.888.118	€ 9.950.177	€ 9.759.518	€ 9.518.280	€ 9.402.694
Ov. overheidsbijdragen	€ 7.545	€ 7.045	€ 7.045	€ 7.045	€ 7.045	€ 7.045
Overige baten	€ 255.958	€ 201.825	€ 200.032	€ 194.909	€ 192.702	€ 189.944
Totaal baten	€ 9.947.296	€ 10.096.988	€ 10.157.254	€ 9.961.472	€ 9.718.027	€ 9.599.683
LASTEN						
Personele lasten	€ 7.968.128	€ 8.385.373	€ 8.509.544	€ 8.266.074	€ 8.177.154	€ 8.223.154
Afschrijvingen	€ 207.518	€ 227.140	€ 265.635	€ 282.996	€ 298.516	€ 302.836
Huisvestingslasten	€ 411.845	€ 450.200	€ 452.200	€ 452.200	€ 434.700	€ 434.700
Overige instellingslasten	€ 949.420	€ 936.161	€ 943.734	€ 934.036	€ 929.819	€ 930.874
Totaal lasten	€ 9.536.911	€ 9.998.874	€ 10.171.113	€ 9.935.306	€ 9.840.189	€ 9.891.563
Financiële baten en lasten	€ 5.116	€ 2.520	€ 2.520	€ 2.520	€ 2.520	€ 2.520
Exploitatieresultaat	€ 415.501	€ 100.633	-€ 11.339	€ 28.686	-€ 119.643	-€ 289.360

Meerjarenbalans

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vaste activa	1.030.267	1.184.992	1.163.877	1.091.402	1.023.406	2.076.610
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	1.006.133	1.161.338	1.140.703	1.068.708	1.001.192	2.054.876
Financiële vaste activa	24.134	23.654	23.174	22.694	22.214	21.734
Vlottende activa	5.439.018	5.216.901	5.105.651	5.175.788	5.093.117	3.811.047
Vorderingen	122.907	222.907	122.907	122.907	122.907	122.907
Liquide middelen	5.316.111	4.993.994	4.982.744	5.052.881	4.970.210	3.688.140
TOTAAL ACTIVA	6.469.283	6.401.893	6.269.530	6.267.191	6.116.523	5.887.658
Eigen vermogen	4.784.326	4.884.479	4.872.660	4.900.866	4.780.743	4.490.903
Algemene reserve	2.994.118	3.100.271	3.094.452	3.128.658	3.014.535	3.747.215
Publieke bestemmingsreserve	1.723.020	1.723.020	1.723.020	1.723.020	1.723.020	706.500
Private bestemmingsreserve	32.123	29.123	26.123	23.123	20.123	17.123
Privaat bestemmingsfonds	35.065	32.065	29.065	26.065	23.065	20.065
Voorzieningen	709.266	647.266	622.266	597.266	572.266	638.786
Langlopende schulden						
Kortlopende schulden	975.691	870.146	774.601	€ 769.056	€ 763.511	€ 757.966
TOTAAL PASSIVA	6.469.283	6.401.893	6.269.530	6.267.191	6.116.523	5.887.658

Enkele opmerkingen bij de meerjarenbegroting:

- Het Lorentz Casimir Lyceum verwacht de komende jaren voldoende liquiditeiten te hebben om de activiteiten voort te kunnen zetten. De eigen bijdrage van naar verwachting € 1.016.520 voor het nieuwe schoolgebouw kan uit eigen middelen worden voldaan. Wij veronderstellen dat deze eigen bijdrage wordt geactiveerd als materiële vaste activa. Deze eigen bijdrage dienen wij naar verwachting te voldoen aan de gemeente Eindhoven in 2024. Dan zal deze eigen bijdrage worden onttrokken aan de publieke bestemmingsreserve.
- Naast de eigen bijdrage in de nieuwbouw verwachten we in 2024 bij de oplevering extra investeringen te zullen doen in vakspecifieke inrichting.
- In 2020 wordt een start gemaakt met de bouwvoorbereiding. De daarmee verband houdende kosten die door de gemeente Eindhoven vergoed worden leiden eind 2020 tot een stijging van de vorderingen in bovenstaande meerjarenbalans.
- De eind 2019 ontvangen aanvullende bekostiging van € 190.368 wordt besteed in 2020 en 2021. Voor deze gelden is een publieke bestemmingsreserve gevormd die in 2020 en 2021 af zal nemen tot nihil.

- De overige baten (met name ouderbijdrages) zijn sterk gerelateerd aan het aantal leerlingen. Aangezien in de jaren na 2020 een daling van het aantal leerlingen wordt verwacht zullen de overige baten ook dalen.

Overige rapportages

Interne risicobeheersingssysteem

Het interne risicobeheersingssysteem wordt beschreven in verschillende, samenhangende documenten. Het handboek goed bestuur vormt het kerndocument voor het bestuur. Het vormt deels een overlap met andere, wettelijk verplichte documenten, zoals stichtingsstatuten en het managementstatuut.

Het bestuur van de school is ingericht volgens het Raad van Toezichtmodel. De rector-bestuurder bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht en voert als zodanig het bevoegd gezag over de onder de stichting ressorterende school. Zij legt aan de Raad van Toezicht verantwoording af over het functioneren van de stichting en de onder de stichting ressorterende school. Het besturen gebeurt met inachtneming van de statuten en het op basis daarvan vastgestelde reglement voor de Raad van Toezicht en bestuursreglement, alsmede met inachtneming van de op de stichting en de onder de stichting ressorterende school van toepassing zijnde Code Goed Bestuur, wettelijke voorschriften en op basis daarvan vastgestelde regelingen.

Vanuit dit toezichtkader schrijft de directie iedere vier jaar een schoolplan waarin de strategische doelen op middellange termijn worden beschreven. Voor de dagelijkse procesgang fungeert het handboek administratieve organisatie en eventuele aanvullende procedures als kader.

De bestuurder verschaft de Raad van Toezicht periodiek informatie over het beleid, de doelrealisaties, de prestaties en de resultaten van de afspraken in het kader van de (meerjaren)begroting, het strategisch (meerjaren)beleid, het jaarplan en de missie en visie van de stichting. De informatievoorziening is beschreven in het bestuursreglement.

Na afloop van 2019 is voor het eerst gebruikt gemaakt van een nieuwe tool, Riskchanger, voor het zelf evalueren van de financiële processen. Waar nodig zijn actieplannen geformuleerd.

Risico-analyse

Door het opstellen van een meerjarenbegroting en een risico-analyse krijgen wij vroegtijdig inzicht in mogelijke knelpunten en richten hier vervolgens het financiële beleid op. In 2019 is de risico-analyse opnieuw geactualiseerd. Het Lorentz Casimir Lyceum loopt grotere risico's dan de meeste andere scholen omdat zij een klein bestuur is met slechts één school en locatie. Dat betekent dat we als school alle risico's zelf moeten dragen en proberen af te dekken en risico's niet gezamenlijk kunnen dragen met collega-scholen.

Het belangrijkste risico dat de school kent is de terugval van leerlingen. Dit kan zowel de gestage terugloop van leerlingen zijn als een incident dat zich voordoet, waardoor de school grote imagoschade oploopt en in een jaar een zeer sterke terugloop instromende leerlingen heeft. Een kleine school als het Lorentz Casimir Lyceum zal dit lastig kunnen opvangen. De school houdt een stevige buffer aan om in ieder geval gespreid over een aantal jaren een dergelijke klap te kunnen opvangen.

Andere risico's zijn de onzekere financiële consequenties van het Integraal Huisvestingsplan door de gemeente Eindhoven en bezuinigingen bij het ministerie op de bekostiging van het onderwijs.

In het voorjaar hebben we als extra risico de coronoproblematiek opgenomen.

Risico-analyse Lorentz Casimir Lyceum

IMPACT	€ 250.000 - >	25.000 e.v.	75.000 e.v.	125.000 e.v.	175.000 e.v.	225.000 e.v.
	€ 100.000 - € 250.000	17.500	52.500	87.500	122.500	157.500
	50.000 - € 100.000	7.500	22.500	37.500	52.500	67.500
	€ 20.000 - € 50.000	3.500	10.500	17.500	24.500	31.500
	€ 0 - € 20.000	1.000	3.000	5.000	7.000	9.000
		Zeer onwaarschijnlijk 0 - 20%	Onwaarschijnlijk 20 - 40%	Mogelijk 40 - 60%	Waarschijnlijk 60 - 80%	Zeer waarschijnlijk 80 - 100%
		KANS				

Rubriek	Oorzaak	Mogelijke risico's	Gevolg	Behersingsmaatregel	RISICO		
					Impact	Kans	I*K
1) Leerlingen							
a	Lagere instroom door verslechtering concurrentiepositie school (bijvoorbeeld doordat andere Eindhovense scholen eerder nieuwbouw hebben dan wij)			Open dagen, pluskukels, minilessen, transformatie eigen schoolgebouw etc	€ 20 - € 50 k	Zeer onwaarschijnlijk 0%-20%	€ 3.500
b	Een incident levert enorme imagoschade op (leerlingaantal daalt gedurende aantal jaren). Bijvoorbeeld: incidenten tijdens reizen, onheus gedrag van medewerkers, negatieve verhalen door medewerkers, ongelukken op school.	Dalende leerlingaantallen	Lagere bekostiging (personeel en materieel)	Communicatieprotocol bij verschillende situaties die kunnen optreden	€ 50 - € 100 k	Zeer onwaarschijnlijk 0% -20%	€ 7.500
c	Meer leerlingen met extra ondersteuning.	Meer zorgleerlingen dan financieel gedekt wordt door het samenwerkingsverband	Te hoge personeelskosten; hogere kosten leermiddelen	Extra leerlingbegeleiding inzetten; evt klassenassistenten, geen onbepaalde aanname zorgleerlingen	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 10.500
2) Kwaliteit onderwijs							
a	Deskundigheid/scholing personeel o.m. op het gebied van ICT in het onderwijs.	Leerlingen onvoldoende kunnen voorzien van gepast onderwijs.	Begeleiding en resultaten vallen tegen; verslechterde concurrentiepositie	Scholing docenten	0 - € 20 k	Waarschijnlijk 60%-80%	€ 7.000
b	Onvoldoende draagvlak voor onderwijsvernieuwing onder personeel (o.m. vanwege eraren werkdruk).	Het personeel is onvoldoende toegerust voor de gestelde taken	Daling aantal leerlingen; verschraving onderwijs, hogere kosten scholing en coaching	Aannamebeleid, permanente scholing, functioneringsgesprekken, coaching, werkgroep taakbeleid	€ 50 - € 100 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 22.500
c	Periodiek kwaliteitsonderzoek	Onvoldoende lesontwikkeling in relatie tot moderne maatschappij	Slechtere score kwaliteitskaart/ongemotiveerde leerlingen	Uitvoeren van schoolbeleid, lesobservaties, investeren in ontwikkeling	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 10.500

d	Vanaf schooljaar 2019-2020 zijn in de onderbouw specifieke gymnasiumklassen geformeerd in het kader van de extra profilering van het gymnasium.	Meer klassen omdat geen gemengde (gymnasium/atheneum) klassen meer bestaan	Hogere loonkosten	Zorgvuldig formatieproces	€ 100 k - € 250 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 52.500
---	---	--	-------------------	---------------------------	-------------------	----------------------------	----------

3) Personeel en organisatie

a	Onvrede over het werk, hoge werkdruk, conflicten.	Vertrekregelingen ivm arbeidsconflict; hoger ziekteverzuim	Ontslagvergoeding, vervangingskosten, lagere instroom	Gesprekkencyclus, personeelsbeleid	€ 50 - € 100 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 22.500
b	Capaciteitsprobleem ivm krappere arbeidsmarkt.	School is onvoldoende is staat goede en enthousiaste docenten te werven	Imagoprobleem, dalend leerlingaantal	Aannamebeleid, personeel ambassadeursrol geven, promotiebeleid	€ 20 - 50 k	Mogelijk 40% - 60%	€ 17.500
c	Entreerecht, opbouw personeelsbestand (veel LD docentten)	Eisen en verplichte percentages van de functiemix te hoog	Risico vertrek; te duur personeelsbestand voor jaren	Promotiebeleid	0 - € 20 k	Zeer onwaarschijnlijk 0%-20%	€ 1.000
d	Interne taakbeleid en regelgeving ministerie	Ervaren werkdruk; aanpassing taakbeleid leidend tot extra kosten	Oplopend ziekteverzuim wegens langdurige ziektegevallen; extra kosten ivm afsluiten nieuwe cao	Ziekteverzuimbeleid, seniorenbeleid (wat betreft taakverdeling, roosterwensen), inzet bedrijfsarts	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% - 60%	€ 37.500
e	Flexibele schil onderwijzend personeel neemt af.	Moeilijker om overformatie aan te pakken (ivm wetgeving/CAO)	Hogere loonkosten	Ruim voor 1 maart evalueren tijdelijke contracten	€ 50 - € 100 K	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 22.500
f	Onduidelijke toekomst samenwerkingsverband ORION mede als gevolg van samenwerkingen tussen scholen.	Toenemende concurrentie tussen scholen	Aanbestedingen zelf organiseren ipv in samenwerkingsverband; dalende leerlingaantallen	Positionering school op onderscheidende manier; op deelgebieden samenwerkingen aangaan	€ 20 - 50 k	Mogelijk 40% - 60%	€ 17.500

4) Huisvesting

a	Onvoldoende bekostiging gemeente voor uitvoering nieuwbouwplannen	Financiële ruimte bij de gemeente om gebouwrenovaties te bekostigen	Huisvestingskosten hoger; hogere investeringen (afschrijvingskosten); kwaliteit huisvesting gaat omlaag	Frequent overleg met gemeente; pas geld uitgeven als financiën zijn zekergesteld	> € 250	Mogelijk 40% - 60%	€ 200.000
b	Onzekerheid over realiseren planning nieuwbouw door vertraging in samenwerking met gemeente	Nieuwbouw wordt vertraagd	Prijsstijgingen bouw; onderhoudskosten huidige gebouw; imagoschade	Intensieve discussies met gemeente	> € 250	Mogelijk 40% - 60%	€ 200.000

5) Wet en regelgeving

a	Bezuiniging bij het ministerie op bekostiging.	Instabiliteit van de bekostiging door de overheid	Lagere bekostiging per leerling	Politieke veranderingen volgen en hierop monitoren	€ 50 - € 100 K	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 22.500
b	Procedures niet formeel vastgelegd en/of nageleefd.	Onrechtmatig handelen door medewerker(s); niet naleven procedures	Overheid legt boete op	Integriteitsbeleid, veiligheidsbeleid, tijdig betrekken extern advies, privacy beleid	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 10.500
c	Maatschappelijke discussie, ook binnen VO Raad over (vrijwillige) ouderbijdrage	Mogelijk kan huidige bedrag vrijwillige ouderbijdrage niet gehandhaafd blijven; mogelijk alle kinderen mee met buitenlandse reis (groter deel tlv activiteitenreserve)	Lagere baten	Politieke veranderingen volgen en hierop monitoren	€ 20 - € 50 k	Mogelijk 40% - 60%	€ 17.500

6)

Veiligheid

a	Regels en procedures worden onvoldoende nageleefd.	Incidenten op het gebied van fysieke of sociale veiligheid (bijvoorbeeld ook veiligheid bij practica)	Imagoschade; financiële claims	Pestprotocol, toezicht, mentortraining, voorlichting door externe partijen (HALT, Humanitas), risico-inventarisatie en -evaluatie; extra investering in veiligheidsvoorzieningen	€ 50 - € 100 K	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 22.500
b	Onveilige verkeerssituatie rondom school (ook ivm rotonde Koudenhovenseweg-Zuid).	Verkeersongevallen van leerlingen/personeel	Imagoschade; financiële claims	Deelname aan overleg gemeente	0 - € 20 k	Zeer onwaarschijnlijk 0-20%	€ 1.000

7)

Corona-problematiek

a	Er is onduidelijkheid hoe lang de coronacrisis zal duren en wat de gevolgen zullen zijn	Hoog ziekteverzuim onder onderwijzend en niet onderwijzend personeel	Hogere vervangingskosten	Ziekteverzuimbeleid	€ 20 - € 50 k	Mogelijk 40% - 60%	€ 37.500
		Mogelijke economische crisis waardoor de bekostiging van het onderwijs verandert en versobert	Lagere bekostiging per leerling	Economische eb politieke ontwikkeling volgen	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% - 60%	€ 37.500
b	Tijdens de coronacrisis kan uitsluitend onderwijs op afstand worden gegeven	Kwaliteit van het onderwijs gaat omlaag	Verslechterde concurrentiepositie; daling van de instroom van nieuw leerlingen	Monitoring ontwikkeling onderwijs op afstand op dagelijkse basis door schoolleiding	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% - 60%	€ 37.500

TOTAAL

€ 706.500

Regulier overleg Raad van Toezicht-Bestuurder

De Raad van Toezicht heeft in 2019 zeven keer, op basis van door mevrouw J. Baart (Rector-Bestuurder) aangeleverde management rapportages, een regulier overleg gehad met de rector-bestuurder en op uitnodiging met andere leden van het Management Team van het Lorentz Casimir Lyceum (LCL). Tussen deze reguliere overleggen door zijn er meerdere contactmomenten geweest met de rector-bestuurder ten aanzien van de Herijking 2018 van het IHP uitvoeringsprogramma 2016-2018 VO. Ook zijn er tussentijdse besprekingen geweest tussen leden van de Audit Commissie en mevrouw J. Baart, mevrouw J. Bouwens (Hoofd Financiën) en de accountant. Leden van de Raad van Toezicht hebben in 2019 twee keer een vergadering van de Medezeggenschapsraad (MR) bijgewoond als toehoorders.

De hoofdonderwerpen, die in 2019 één of meer keer besproken zijn en waarvoor toetsing, advies en/of besluitvorming gevraagd is aan de Raad van Toezicht, waren (in willekeurige volgorde):

- **Leerlingaantallen.** De open dag op 19 januari 2019 was goed verlopen in een aangename sfeer. Er zijn 840 schoolgidsen uitgedeeld, dat is 138 meer dan in 2018. In totaal waren er 244 nieuwe aanmeldingen t.o.v. 210 in de begroting van 2019. Het aantal aanmeldingen blijft daarmee relatief goed t.o.v. andere scholen in de regio. Aan het begin van schooljaar 2019-2020 was het leerlingenaantal 1270, dat is 41 hoger dan bij de start van schooljaar 2018-2019. Eind 2019 is door de gemeente aangegeven, dat in de toekomst rekening moet worden met regionale groei van het aantal leerlingen als gevolg van de Brainport ontwikkelingen. Dit heeft in 2020 zowel consequenties voor de meerjarenbegroting als voor de IHP-discussies.
- **Financiën.** Gezien de ontwikkeling in leerlingaantallen en de positieve realisaties over 2018 en 2019 t.o.v. de toenmalige begrotingen heeft de Raad van Toezicht de rector-bestuurder geadviseerd om de initiële begroting aan te passen om een aantal beleidsvoornemens ruimte te geven, daarbij voldoende middelen ter beschikking houdend om de nog te verwachten toekomstige kosten, onder andere in verband met de geplande nieuwbouw, te kunnen dekken. De rector-bestuurder heeft het advies van de Raad van Toezicht overgenomen, resulterend in een begroting voor 2020 die in december 2019 door de Raad van Toezicht is goedgekeurd. De meerjarenbegroting 2020-2024 (inclusief investeringsbegroting) is besproken met de Audit Commissie en met de Raad van Toezicht en daarna vastgesteld. Daarin is de planning van de nieuwbouw meegenomen overeenkomstig de overeenkomst Herijking 2018 van het IHP uitvoeringsprogramma 2016-2018 VO. Op 27 mei 2019 is met toelichting door mevrouw Bouwens het accountantsverslag 2018 besproken en het jaarverslag 2018 is besproken en goedgekeurd. Net als in voorgaande jaren heeft de Raad van Toezicht in 2019 gekeken naar de opbouw van het eigen vermogen en de doelreserves tegen het licht van de door het schoolbestuur uitgevoerde risico-analyse. Vastgesteld is dat de risico-analyse voldoet aan de eisen en dat de reserves overeenkomstig de risico-analyse zijn toebedeeld. De Raad van Toezicht heeft ook nadrukkelijk gekeken of middelen doelmatig zijn of worden besteed en of de voorzieningen/reserves daarmee in balans zijn. Daarbij is gekeken naar slaagpercentages, doorstroompercentages, ziekteverzuimcijfers en de benchmark getallen, die ter beschikking zijn gesteld door o.a. Wijs Accountants. Op basis daarvan constateert de Raad van Toezicht dat niet is gebleken dat er onvolkomenheden zijn op het terrein van doelmatige besteding van middelen. Kijkend vanuit de benchmark zit het LCL weliswaar aan de hoge kant van voorzieningen/reserves, maar binnen de gebruikelijk bandbreedte. Dit alles is dus een beoordeling over het verleden en nu. Raad van Toezicht heeft de rector bestuurder gevraagd een raamwerk op te zetten waarmee geplande uitgaven kunnen worden beoordeeld op doelmatigheid.
- **IHP.** In de periode tot april 2019 hebben er vervolgesprekken plaatsgevonden tussen rector-bestuurder en de wethouder van de gemeente Eindhoven ten aanzien van de Herijking 2018 van het IHP uitvoeringprogramma 2016-2018 VO. De Raad van Toezicht heeft deze gesprekken op de voet gevolgd en uiteindelijk ingestemd met een door de gemeente opgestelde duidingsbrief, als uitkomst van deze gesprekken. Daarna heeft de Raad van Toezicht ingestemd met de daaruit volgende overeenkomst van 8 april 2019 tussen de gemeente Eindhoven en de Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (ABVOE) betreffende Herijking 2018 van het IHP uitvoeringsprogramma 2016-2018 VO. De Raad van Toezicht heeft daarbij de op dat moment ingeschatte risico's van het wel of niet instemmen met de duidingsbrief en de overeenkomst tegen elkaar afgewogen.

In de periode na april 2019 is de Raad van Toezicht steeds goed door de rector-bestuurder op de hoogte gehouden over de eerste voorbereidende stappen voor de nieuwbouw. Daarbij heeft de Raad van Toezicht ingestemd met de inhuur van de expertise van VKZ voor begeleiding van deze voorbereidende stappen. Eind 2019 zijn er discussies opgestart tussen de gemeente en de schoolleidingen van de scholen die onder de IHP-herijkingsovereenkomst vallen. Dit naar aanleiding van enerzijds de indicatie vanuit de gemeente, dat regionale groei van het aantal leerlingen te verwachten is en anderzijds het verzoek van één van de scholen om voor meer leerlingen te mogen bouwen. De Raad van Toezicht heeft de rector-bestuurder gesteund in haar streven om in deze discussies een totale herijking van leerlingaantallen mee te nemen, aangezien het LCL al een aantal jaren meer leerlingen heeft dan in het IHP is vastgelegd en de verwachting is, dat dit zo zal blijven de komende jaren en aangezien andere scholen lagere aantallen laten zien dan in IHP is vastgelegd. De uitkomst van deze discussies heeft impact op de reeds ingezette bouwvoorbereidingswerkzaamheden, waarbij de (financiële) risico's steeds door de rector-bestuurder worden bepaald. De Raad van Toezicht zal in haar besluitvorming blijven toetsen of deze risico's aanvaardbaar zijn of niet. *Naschrift:*

- **Examenresultaten.** Geconstateerd is, dat deze (zoals in 2018) wederom uitzonderlijk goed waren en regionaal als beste benoemd. De school heeft aandacht besteed aan de (relatief) grotere afwijkingen tussen de schoolexamens en het centraal examen en dat heeft er in 2019 voor gezorgd, dat deze afwijkingen zich alleen nog voordoen bij Wiskunde en Economie. Op basis van deze resultaten concludeert de Raad van Toezicht, dat de kwaliteit van het onderwijs op het LCL onverminderd uitzonderlijk goed is. De Raad van Toezicht heeft de rector-bestuurder gevraagd om te kijken of er representatieve informatie te krijgen is over resultaten in de vervolgoopleidingen. Eerste cijfers van de Fontys Eindhoven lijken erop te wijzen, dat aldaar de resultaten iets lager liggen dan gemiddeld. De Raad van Toezicht heeft de rector-bestuurder gevraagd om in 2020 dit verder te onderzoeken.
- **Personele zaken.** De Raad van Toezicht heeft kunnen vaststellen dat er in 2019 een zorgvuldig personeelsbeleid is uitgevoerd. De Raad van Toezicht is transparant op de hoogte gehouden van de opvulling van vacatures (o.a. voor een conrector, waarvoor de Raad van Toezicht instemming heeft verleend), ziekteverzuim, dilemma's en het proces rondom de invoering van een nieuwe CAO-maatregel om werkdruk van personeel te verlagen. De maatregelen die genomen zijn om het ziekteverzuim op de voor het LCL herkenbare lage niveau te houden hebben gewerkt. De percentuele getallen worden sterk beïnvloed door een paar langdurig zieken. Als je die buiten beschouwing laat, dan liggen de verzuimcijfers ongekend laag. De verzuimfrequentie is wel een punt van aandacht.
- **Benchmark.** De resultaten van de benchmark (Orionscholen), uitgevoerd door Accountancy bureau Wijs Accountants, zijn (net als in voorgaande jaren) ook in 2019 uitgebreid met de rector-bestuurder besproken. Op verzoek van de Raad van Toezicht heeft de rector-bestuurder dit jaar ook gegevens aangeleverd vanuit een landelijke benchmark. Op basis van deze benchmark heeft de Raad van Toezicht het advies uitgebracht om in 2020 ruimer te begroten dan initieel door de rector-bestuurder was ingezet (zie Financiën).
- **Externe samenwerking.** De Raad van Toezicht heeft kennisgenomen van de vele initiatieven en voortgang in de samenwerking binnen Brainport en binnen Orion. Op basis van aangeleverde informatie heeft de Raad van Toezicht het beeld dat het LCL de juiste keuzes maakt in waar het LCL nadrukkelijk bij aangehaakt wil zijn en waar het LCL zelfs het voortouw neemt. Naar het oordeel van de Raad van Toezicht zijn dit namelijk de initiatieven en projecten, die passen bij de strategische keuzes die het LCL maakt en die waardevol zijn voor de ontwikkeling van de school en haar werknemers, het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs en de aansluiting bij vervolgoopleidingen en regionale (Brainport) behoeften. In het bijzonder heeft de Raad van Toezicht kennisgenomen van het initiatief om mee te doen en invulling te geven aan het Regionaal MobiliteitsCentrum (RMC) en het initiatief om in een nader te bepalen organisatievorm een zogenaamde 10-14 school op te richten in samenwerking met de SALTO organisatie.
- **Governance.** Onder dankzegging hebben we afscheid genomen van de heer P. Aben als lid van de Raad van Toezicht, aftredend volgens het rooster van aftreden op 1 september 2019. Een in maart 2019 benoemde Sollicitatie Commissie heeft het proces geleid voor de selectie van een opvolger, wat geresulteerd heeft in het aantreden van de heer S. Ramaekers per 1 september 2019. De Raad van Toezicht heeft ingestemd met de benoeming van de heer J. Blankevoort voor een tweede (en laatste) termijn als lid (en voorzitter) van de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht heeft Wijs Accountants aangewezen en opdracht gegeven om de controle van de

jaarverslaggeving en bekostigingsgegevens voor Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven te verzorgen (via getekende opdrachtbevestiging van 18 september 2019).

Evaluatie Raad van Toezicht-Bestuurder

Op 3 april 2019 heeft er een evaluatie plaatsgevonden met aanwezigheid van de rector-bestuurder, onder begeleiding van de heer D. LeGras van De Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorg en Welzijn (NVTZ). Er zijn 4 onderwerpen behandeld, te weten:

1. De Code Goed Onderwijsbestuur is doorlopen en er is vastgesteld, dat aan vijf van de zes eisen wordt voldaan. Aan de eis dat het professioneel statuut wordt gepubliceerd werd op dat moment nog niet voldaan. Daarop is door rector-bestuurder actie ondernomen en op 3 september 2019 is een conceptversie van het professioneel statuut beschikbaar gekomen, die op 23 oktober 2019 is besproken met de Raad van Toezicht. De rector-bestuurder heeft daarbij aangegeven, dat een definitieve versie in maart 2020 zal worden voorgelegd aan de MR. *Naschrift:* T.a.v. de 47 richtlijnen in de Code Goed Onderwijsbestuur is in de evaluatie geconstateerd, dat in 2018 er alleen afgeweken is van richtlijn 28: er heeft in 2018 geen zelfevaluatie Raad van Toezicht plaatsgevonden, aangezien in dat jaar de samenstelling van de Raad van Toezicht op drie van de vijf posities gewijzigd was. Op 24 juni 2019 heeft deze evaluatie wel plaatsgevonden.
2. De Statuten en het Reglement Raad van Toezicht van de Stichting ABVOE zijn doorgenomen en de daaruit voortkomende acties zijn vastgelegd voor opvolging.
3. De onderlinge rolverdeling Raad van Toezicht-Bestuurder en de samenwerking tussen Raad van Toezicht en de rector-bestuurder zijn besproken en daarbij zijn (ver)nieuw(d)e werkafspraken gemaakt.
4. De Raad van Toezicht heeft unaniem ingestemd met de benoeming van twee nieuwe leden in de schoolleiding.

Zelfevaluatie Raad van Toezicht

In overeenstemming met het Reglement Raad van Toezicht Stichting ABVOE heeft de Raad van Toezicht, buiten afwezigheid van rector-bestuurder maar met de door haar aangeleverde input, op 24 juni 2019 een zelfevaluatie gedaan ten aanzien van het eigen functioneren als toezichthoudend orgaan. Daarbij is gekeken naar rolvastheid en identiteit, informatievoorziening, de relatie met de rector-bestuurder, de relatie met de MR en naar de samenstelling en expertise binnen de Raad van Toezicht. Op basis van dit laatste is onder andere het profiel getoetst van de kandidaten voor de vacature voor de opvolging van de heer Aben, die gepland stond om per 1 september 2019 af te treden. De uitkomst van de evaluatie is in een regulier overleg met de rector-bestuurder besproken en de acties zijn via het reguliere overleg opgevolgd.

Naschrift: de Raad van Toezicht is vanaf het uitbreken van het Coronavirus (Covid-19) op regelmatige basis door de Rector-Bestuurder op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en de maatregelen en beslissingen, die door de schoolleiding zijn genomen.

IX Financiën

Financiële doelstellingen

De financiële situatie van de school is gezond en er wordt naar gestreefd om dat zo te houden. Gezond betekent dat de financiële cijfers vallen binnen of boven de signaleringsgrenzen die gedefinieerd zijn door de inspectie van het onderwijs. In de tabel hieronder zijn de kengetallen opgenomen vanaf 2017:

Financiële kengetallen Lorentz Casimir Lyceum

	Signaleringswaarden	2017	2018	2019
Solvabiliteit: eigen vermogen + voorzieningen/totale passiva	< 0,3	0,82	0,84	0,85
Liquiditeit: vlottende activa/kort vreemd vermogen	< 0,75	4,53	5,26	5,62
Huisvestingsratio: huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen/ totale lasten	> 0,10	0,07	0,08	0,05
Weerstandsvermogen: eigen vermogen/totale baten	< 0,05	0,34	0,38	0,48
Rentabiliteit: resultaat/totale baten	3-jarig < 0; 2-jarig < -0,05; 1-jarig < -0,10	0,02	0,04	0,04

De financiële kengetallen in 2019 bevestigen de sterke financiële situatie van de school.

Treasury management

Vanaf 1 juli 2016 geldt een nieuwe door het ministerie opgestelde regeling beleggen, lenen en derivaten. In 2016 is door onze school een treasurystatuut opgesteld dat in lijn is met deze nieuwe regeling. Wij hebben een portefeuille met staatsobligaties die een rente van 7,5% oplevert, met een looptijd tot 2023. Het nominale bedrag is € 22.690. De koers was ultimo december 2019 125,03 %.

Verder heeft de school alleen spaarrekeningen met hoofdsomgarantie en variabele rentepercentages.

De school heeft altijd uitsluitend bij grote Nederlandse banken en instellingen gespaard. Dit alles met het doel om risico's zoveel mogelijk te beperken.

Financiële situatie op balansdatum

Het verslagjaar 2019 werd afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 415.500.

In de begroting was een positief resultaat voorzien van € 11.263. Op pagina 54 wordt een toelichting gegeven op de verschillen tussen realiteit en begroting 2019.

Jaarrekening 2019

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

Algemene toelichting

Activiteiten

Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (ABVOE) is het bevoegd gezag van het Lorentz Casimir Lyceum; de activiteiten bestaan uit het verzorgen van voortgezet onderwijs op havo-, atheneum- en gymnasiumniveau.

Continuïteit

Het eigen vermogen van stichting ABVOE bedraagt per 31 december 2019 € 4.784.326 positief. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting ABVOE is gevestigd op Celebeslaan 10-20, 5641 AG te Eindhoven en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41092817.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de stichting ABVOE zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Waar nodig vindt een bijzonder waardevermindering plaats.

Financiële instrumenten

Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van diverse financiële instrumenten. De financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen, effecten, crediteuren en overige kortlopende schulden. De in de balans verantwoorde financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van middelen worden kredietrisico en renterisico zoveel mogelijk uitgesloten. Het uitzetten van middelen en het gebruik van rente-instrumenten hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van extra inkomsten door het aangaan van overmatige risico's.

Financiële vaste activa

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Gekochte, rentedragende obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien de reële waarde van een dergelijk individueel effect onder de (geamortiseerde) kostprijs komt, wordt de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst- en verliesrekening. Voor rentedragende effecten vindt verwerking van de rentebaten plaats tegen de effectieve-rentemethode.

Vorderingen

Vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Reserve risico's

Jaarlijks vindt een update plaats van de risico-analyse. Het totaalbedrag van de geïdentificeerde risico's wordt opgenomen als reserve risico's.

Reserve extra investeringen in het onderwijs

De reserve extra investeringen in het onderwijs betreft de aanvullende bekostiging die de school heeft ontvangen in december 2019 ter besteding 2020 en 2021.

Reserve nieuwbouw

De reserve nieuwbouw is gevormd in verband met de eigen bijdrage die onze school moet afdragen aan de gemeente Eindhoven na het voltooien van de nieuwbouw.

Reserve ouderbijdragen

Van 2003 tot en met 2011 zijn overschotten en tekorten op de diverse posten in de vrijwillige ouderbijdrage ten gunste of ten laste gebracht van de reserve ouderbijdragen. Dit vindt ook weer plaats vanaf 2018. De ouders hebben een grote stem in de aanwending ervan.

H. Witsfonds

Ten laste van het bestemmingsfonds H. Wits worden kosten van excursies van de sectie Frans gebracht.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op de betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is een marktrente van 1% gehanteerd.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte

bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening langdurig zieken wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

In de CAO 2016-2017 is een persoonlijk budget opgenomen van 50 uur voor elke medewerker en een aanvullend budget van 120 uur voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de gemeente en andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het ministerie van OCW/EZ, gemeente of ander overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Stichting ABVOE heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Balans per 31 december 2019 (na resultaatbestemming)

(bedragen in €)

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	1.006.133	926.532
Financiële vaste activa	24.134	24.614
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.030.267	951.146
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen	122.907	91.113
Liquide middelen	5.316.111	5.033.559
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	<u>5.439.018</u>	<u>5.124.672</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>6.469.283</u>	<u>6.075.818</u>

	31-12-2019	31-12-2018
EIGEN VERMOGEN	4.784.326	3.507.825
VOORZIENINGEN	709.266	1.593.131
KORTLOPENDE SCHULDEN	<u>975.691</u>	<u>974.860</u>
 TOTAAL PASSIVA	 <u><u>6.469.283</u></u>	 <u><u>6.075.816</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

Bedragen in €

BATEN	REALISATIE	BEGROTING	REALISATIE
	2019	2019	2018
Rijksbijdragen OCW	9.683.793	9.200.265	9.188.683
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	7.545	7.045	7.546
Overige baten	<u>255.958</u>	<u>218.241</u>	<u>299.612</u>
Totaal baten	9.947.296	9.425.551	9.495.841
LASTEN			
Personeelslasten	7.968.128	7.739.672	7.533.092
Afschrijvingen	207.518	292.824	196.473
Huisvestingslasten	411.845	467.000	527.192
Overige lasten	<u>949.420</u>	<u>920.792</u>	<u>898.541</u>
Totaal lasten	<u>9.536.911</u>	<u>9.420.288</u>	<u>9.155.298</u>
Saldo baten en lasten	410.385	5.263	340.543
Financiële baten en lasten	<u>5.116</u>	<u>6.000</u>	<u>5.485</u>
Resultaat	<u><u>415.501</u></u>	<u><u>11.263</u></u>	<u><u>346.029</u></u>

KASSTROOMOVERZICHT 2019 en 2018
(bedragen in €)

	2019	2018	
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat zonder intrest	€ 409.905	€ 340.064	
Aanpassingen voor			
-afschrijvingen	€ 207.518	€ 196.473	
-mutaties voorzieningen	<u>-€ 22.865</u>	<u>€ 107.236</u>	
		€ 594.558	€ 643.773
Veranderingen in vlottende middelen			
-mutatie vorderingen	-€ 31.794	€ 32.937	
-mutatie kortlopende schulden	<u>€ 831</u>	<u>-€ 69.841</u>	
		-€ 30.963	-€ 36.903
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>€ 563.595</u>	<u>€ 606.870</u>
Intrestbate		€ 5.596	€ 5.965
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>€ 569.192</u>	<u>€ 612.835</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	-€ 287.119	-€ 183.769	
Desinvesteringen in materiele vaste activa	€ 0	€ 0	
Desinvesteringen in financiële vaste activa	<u>€ 480</u>	<u>€ 480</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:		-€ 286.639	-€ 183.289
mutatie liquide middelen		€ 282.552	€ 429.546

TOELICHTING OP DE BALANSPOSTEN 2019

(Bedragen in €)

Toelichting mutaties materiële vaste activa 2019

	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Totaal
Aanschafprijs 1-1-2019	3.349.498	5.735	2.110.202	5.465.435
Cumulatieve afschrijvingen 1-1-2019	-3.047.448	0	-1.491.455	-4.538.903
Boekwaarde 1-1-2019	302.050	5.735	618.747	926.532
Mutaties boekjaar:				
Investerings	0	0	287.119	287.119
Desinvesteringen	-85.743		-99.672	-185.415
Afschrijvingen desinvesteringen	85.743		99.672	185.415
Afschrijvingen	-58.063	0	-149.455	-207.518
Saldo	-58.063	0	137.664	79.601
Aanschafprijs 31-12-2019	3.263.755	5.735	2.297.649	5.567.139
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2019	-3.019.767	0	-1.541.238	-4.561.006
Boekwaarde 31-12-2019	243.987	5.735	756.411	1.006.133

De Stichting bezit van het totale terrein van 48.538 m² zelf 4.553 m², hetgeen gewaardeerd is tegen de verkrijgingprijs van € 5.735,-. De rest van het terrein is economisch eigendom van de gemeente.

De afschrijvingstermijn op investeringen in gebouwen varieert tussen 10 en 20 jaar, op inventaris tussen 5 en 15 jaar en op apparatuur tussen 3 en 7 jaar.

Toelichting mutaties financiële vaste activa 2019

Geamortiseerde waarde

	Boekwaarde	Investerings	Desinvest.	Resultaat	Boekwaarde	Koers
	31-dec-18	2019	2019	2019	31-dec-19	31-dec-19
Staatsobligaties Nederland 93/23 7,5%	24.614	0	0	-480	24.134	125,03%
	24.614	0	0	-480	24.134	

Toelichting op de vlottende activa per 31 december 2019

	31-12-2019		12-31-2018	
Vorderingen:				
Debiteuren	20.988		26.643	
Te ontvangen omzetbelasting	0		0	
Vooruitbetaalde kosten	91.827		55.835	
Te ontvangen intrest	5.526		5.894	
Overlopende activa overige	4.566		2.740	
Totaal vorderingen		122.907		91.113
Liquide middelen				
Kasmiddelen	6		0	
Tegoeden op bank- en girorekeningen	5.316.105		5.033.559	
Totaal liquide middelen		5.316.111		5.033.559
Totaal vlottende activa		5.439.018		5.124.672

Toelichting op het eigen vermogen per 31 december 2019

Eigen vermogen	saldo		mutaties	
	31-dec-18		2019	31-dec-19
Algemene Reserve	2.876.244		-72.494	2.803.750
Publieke bestemmingsreserves:				
Reserve risico's	559.000		147.500	706.500
Reserve extra investeringen in het onderwijs	0		190.368	190.368
Reserve nieuwbouw	0		1.016.520	1.016.520
Private bestemmingsreserve:				
Ouderbijdragen	36.428		-1.363	35.065
Privaat bestemmingsfonds:				
H. Witsfonds	36.153		-4.030	32.123
Totaal eigen vermogen	3.507.825		1.276.501	4.784.326

De Algemene Reserve is ontstaan door bijdragen van het Rijk en anderen.

De reserve risico's is gevormd om de risico's zoals gedefinieerd in de risicoanalyse af te dekken.

De reserve extra investeringen in het onderwijs betreft de aanvullende bekostiging die de school heeft ontvangen in december 2019 ter besteding 2020 en 2021.

De reserve nieuwbouw is gevormd in verband met de eigen bijdrage die onze school moet afdragen aan de gemeente Eindhoven na het voltooiën van de nieuwbouw.

Het bestemmingsfonds ouderbijdragen is gemuteerd voor het verschil tussen gerealiseerde baten inzake vrijwillige ouderbijdragen en de lasten behorend bij de in de vrijwillige ouderbijdrage opgenomen zaken.

In 2018 is het restant van een in 2015 ontvangen legaat inzake een nalatenschap van mevrouw H. Wits vrijgevallen uit de schulden en ten gunste gebracht van het privaat bestemmingsfonds H. Wits. Ten laste van dit bestemmingsfonds privaat worden kosten van excursies van de sectie Frans gebracht.

Toelichting op de voorzieningen per 31 december 2019

Voorzieningen	mutaties				saldo 31-dec-19	kortlopend < 1 jaar	langlopend > 1 jaar
	saldo 31-dec-18	dotaties 2019	onttrekkingen 2019	vrijval 2019			
Personele voorzieningen:							
Jubileumvoorziening	89.339	13.528	8.127	0	94.740	15.421	79.319
Werkloosheidsbijdragen	94.831	40.647	26.232	0	109.246	23.325	85.921
Langdurig zieken	95.551	111.221	58.320		148.452	115.283	33.169
Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid	92.010	46.280	11.280	0	127.010	0	127.010
Totaal personele voorzieningen	371.731	211.676	103.959	0	479.448		
Groot onderhoud	1.221.400	0	130.580	861.000	229.818	75.000	154.818
Totaal voorzieningen	1.593.131	211.676	234.539	861.000	709.266		

In verband met de geplande nieuwbouw van onze school is de benodigde voorziening groot onderhoud voor het huidige gebouw opnieuw bepaald. Dit heeft geleid tot een vrijval van de voorziening van € 861.000.

Toelichting op de kortlopende schulden per 31 december 2019

Kortlopende schulden	31-12-2019		31-12-2018	
Crediteuren	83.534		77.196	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	345.517		333.845	
Pensioenen	109.328		96.907	
Vooruitontvangen subsidies OCW	33.681		31.248	
Vooruitontvangen ouderbijdrage	70.442		75.577	
Vakantiegeld, bindingstoelage en persoonlijk budget	268.987		251.780	
Egalisatierekeningen	37.313		42.857	
Overige passiva	26.888		65.451	
Totaal kortlopende schulden		975.691		974.860

De ouderbijdrage van het lopende schooljaar wordt voor 5/12 deel toegerekend aan 2019 en voor 7/12 deel aan 2020. De per 31 december méér ontvangen bijdragen worden op de balans als kortlopende schuld opgenomen.

G1. Verantwoording van subsidies waarvan het eventuele overschot wordt toegevoegd aan de lump sum

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Studieverlof 2018	DL/B/110284	18-5-2009	€ 24.002	€ 24.002	X	
Studieverlof 2019	DL/B/110284	18-5-2009	€ 35.831	€ 35.831		X
		totaal	<u>€ 59.833</u>	<u>€ 59.833</u>		

G2. Verantwoording van subsidies die volledig aan het doel/activiteit moeten worden besteed met verrekening van het eventuele overschot

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum				
		totaal	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Saldo 1-1-2018	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12-2018	Saldo nog te besteden
	Kenmerk	Datum						
		totaal	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>

Afschrijf- termijn	saldo 31-dec-18	ontvangen inv subs 2019	toegerekende subsidies 2019	saldo 31-dec-19
-----------------------	--------------------	-------------------------------	-----------------------------------	--------------------

Verloop egalisatierekening doelsubsidies

2 lok meubilair	20	2.500	0	500	2.000
infra netwerk studiehuis	10	0	0	0	0
verbouwing studiehuis	10	0	0	0	0
Betalokalen bouw 2007	10	0	0	0	0
Betalokalen inrichting 2007	10	0	0	0	0
Betalokalen ICT 2007	5	0	0	0	0
Betalokalen bouw en inr 2008	10	0	0	0	0
NB Bètabedragen zijn steeds max de helft vd kosten					
Totaal Rijk		2.500	0	500	2.000

Verloop egalisatierekening gemeente

Uitbreiding 10 lokalen L-gebouw	10	0	0	0	0
Atrium (overkapping patio)+airco	10	0	0	0	0
Handvaardigheid theorielokaal	10	0	0	0	0
1e inrichting meubilair	20	40.360	0	5.045	35.315
	10	0	0	0	0
Totaal gemeente		40.360	0	5.045	35.315

Verloop egalisatierekening Universum Programma

5 beamers multimedia lokalen	6	0	0	0	0
Inrichting L60 2006, rest Bètasubs	10	0	0	0	0
bekabeling L50, L60, L85-8, C25, L62-66-80	5	0	0	0	0
leerlingsets binaslok,C24+23, bord L62	10	0	0	0	0
7 beamers betalokalen	6	0	0	0	0
toetsenborden, schermen L88,L89	5	0	0	0	0
infra C23 tm C26,binaslok en L67	5	0	0	0	0
Totaal Universum Programma		0	0	0	0

Verloop egalisatierekening Focusgelden

2 kantoren leerlingbegeleiders	10	0	0	0	0
meubilair en inr kantoren II beg	10	0	0	0	0
Totaal Focusgelden		0	0	0	0

Totaal generaal		42.860	0	5.545	37.313
------------------------	--	---------------	----------	--------------	---------------

Toelichting op de egalisatierekeningen

Egalisatierekeningen waren voor meerjarige doelsubsidies verplicht sinds het verslagjaar 2000. De verstrekte subsidie wordt verminderd met de investering die ervan gedaan is en de afschrijvingslasten die uit de investering voortkomen, worden gecompenseerd door jaarlijkse vrijval van de egalisatierekening voor hetzelfde bedrag. Als de investering is afgeschreven, staat de egalisatierekening voor die post op 0.

Dezelfde systematiek wordt ook gehanteerd voor investeringen die gedaan zijn met gelden van het Unversumprogramma, de gemeente Eindhoven en de Focusgelden.

Niet uit de balans blijvende verplichting en activa

In 2019 heeft het Lorentz Casimir Lyceum in Orionverband een nieuw leasecontract gesloten met Canon Nederland B.V. voor digitale kopieer- en afdruksystemen. Het contract heeft een looptijd van vijf jaar, ingaande op 1 oktober 2019. De vaste leaseprijs per jaar is € 14.340,09.

In 2017 is de school een partnership voor onbepaalde tijd aangegaan met Kupers waarin is afgesproken dat Kupers in principe alle busvervoer verzorgt ten behoeve van alle excursies naar binnen- en buitenland. De overeenkomst is per schooljaar opzegbaar. Het jaarbedrag van dit contract is circa € 55.000.

Per 1 oktober 2014 heeft de school een schoonmaakcontract afgesloten met Essential Schoonmaakdiensten B.V. Het is een driejaarscontract, met drie keer een optie tot verlenging met een jaar, met een jaarlijkse verplichting voor schoonmaak en glasbewassing van € 183.146.

De school heeft in 2008, conform de regelgeving, de vordering op het Ministerie van OC&W afgeboekt die kan ontstaan als de school in enig jaar op een ander moment dan 1 augustus wordt opgeheven. Hier is dus sprake van een voorwaardelijk actief. De hoogte van deze theoretische vordering is € 572.942.

Verbonden partijen

De Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (Stichting ABVOE) heeft in het kader van de jaarrekening geen relatie met een verbonden partij, waarbij de stichting een beslissende zeggenschap in het financiële en operationele beleid heeft. De Stichting ABVOE is lid van het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland.

Naam: Stichting Regionaal Samenwerkingsverband voor Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland
Statutaire zetel: Lupinestraat 14, 5614 GM Eindhoven

Rechtsvorm: Stichting

Belangrijkste activiteit: In het samenwerkingsverband zijn 39 scholen uit het regulier en speciaal voortgezet onderwijs uit de regio Eindhoven en Kempenland verenigd om iedere jongere een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs te bieden.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019

(bedragen in €)

BATEN:	2019	2018
<u>Rijksbijdragen</u>		
Rijksbijdrage OCW	8.669.526	8.166.531
Overige subsidies OCW	857.886	813.046
Doorbetalingen rijksbijdrage samenwerkingsverbanden	156.381	209.107
	<u>9.683.793</u>	<u>9.188.683</u>
<u>Overheidsbijdragen</u>		
Overige gemeentelijke bijdragen en -subsidies	7.545	7.546
<u>Overige baten</u>		
Opbrengst verhuur	9.370	9.472
Ouderbijdragen	204.603	227.680
Overige	41.985	62.459
Totaal	<u>255.958</u>	<u>299.612</u>
<u>Totale baten</u>	<u>9.939.751</u>	<u>9.495.841</u>
LASTEN:	2019	2018
Personeelslasten		
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten:		
Lonen en salarissen	5.835.399	5.715.364
Sociale lasten	743.265	716.445
Pensioenlasten	944.276	853.675
Overige personele lasten:		
Dotaties personele voorzieningen	165.396	72.926
Lasten personeel niet in loondienst	123.637	82.767
Overige	169.347	146.542
Ontvangen vergoedingen:		
Overige uitkeringen die de personeelslasten verminderen	-13.191	-54.626
Totaal personele lasten	<u>7.968.128</u>	<u>7.533.092</u>
Afschrijvingen		
Afschrijvingen materiele vaste activa	207.518	196.473
Huisvestingslasten		
Klein onderhoud gebouwen	38.149	46.174
Energie en water	129.244	100.912
Heffingen	3.573	3.584
Dotatie voorziening groot ondehroud	0	140.000
Overige huisvestingslasten	240.879	236.522
Totaal huisvestingslasten	<u>411.845</u>	<u>527.192</u>
Overige lasten		
Administratie en beheer	242.476	262.198
Inventaris en apparatuur	59.216	62.018
Leer- en hulpmiddelen	464.770	406.131
Overige	182.958	168.195
Totaal overige lasten	<u>949.420</u>	<u>898.541</u>
Financiële baten en lasten		
Financiële baten:		
Rentebaten	5.596	5.965
Financiële lasten:		
Waarderverminderingen van effecten	480	480
Totaal financiële baten en lasten	<u>5.116</u>	<u>5.485</u>

Personele bezetting in FTE per ultimo 2019

	2019	2018
Management & Directie	4	4
Onderwijzend personeel	74,4	72,13
Overige medewerkers	24,74	23,93
Totale personele bezetting in FTE	103,14	100,1

Accountantskosten 2019

	2019	2018
Totale honoraria jaarrekeningcontrole	16.233	15.954
Totale honoraria niet-controlediensten	356	696
	16.589	16.650

Toelichting op de verschillen tussen realiteit en begroting 2019

Per saldo was het resultaat 2019 € 404.261 hoger dan begroot. De belangrijkste afwijkingen betroffen:

- extra convenantgelden van het ministerie in het kader van het lerarentekort (+ € 190.000);
- geen dotatie aan voorziening groot onderhoud (+ € 50.000);
- hogere subsidies voor studieverlof/lerarenbeurs, prestatiebox en eerste opvang nieuwkomers (+ € 62.500);
- hogere lumpsum in verband met verhoging van de GPI (+ € 230.000);
- hogere loonkosten in verband met een cao-verhoging per 1 juni 2019 en een hoger ziekteverzuim (- € 130.000). Het hogere leerlingaantal heeft de loonkosten vrijwel niet beïnvloed omdat het aantal lesgroepen niet is uitgebreid;
- hogere dotatie aan voorzieningen voor langdurig zieken en werkloosheid (- € 110.000);
- lagere kosten voor ontslagvergoeding (+ € 26.000);
- lagere afschrijvingskosten in verband met lagere investeringen in huidige gebouw (+ € 84.000);
- lagere kosten klein onderhoud in verband met geplande nieuwbouw (+ € 20.000);
- lagere kosten schoolboeken ondanks hoger leerlingenaantal (+ € 29.000).

Voorstel resultaatbestemming 2019

Resultaat 2019	€	415.501
Te onttrekken aan algemene reserve	€	-72.494
Toe te voegen aan publieke bestemmingsreserve risico's	€	147.500
Toe te voegen aan publieke bestemmingsreserve extra investeringen in het onderwijs	€	190.368
Toe te voegen aan publieke bestemmingsreserve nieuwbouw	€	155.520
Te onttrekken aan private bestemmingsreserve ouderbijdragen	€	-1.363
Toe te voegen aan privaat bestemmingsfonds H. Wits	€	-4.030

Toelichting op het voorstel:

De risico-analyse is geactualiseerd, leidend tot een verhoging van de bestemmingsreserve risico's. De aanvullende bekostiging die in december is ontvangen voor extra investeringen in het onderwijs zal in 2020 en 2021 worden besteed en is geheel toegevoegd aan de bestemmingreserve. De bestemmingsreserve nieuwbouw is gevormd voor het voldoen van de eigen bijdrage aan de gemeente wanneer de nieuwbouw is voltooid. Deze toevoeging, samen met de directe vermogensmutatie van de voorziening groot onderhoud naar deze reserve vormt de totaal te betalen eigen bijdrage.

Voor het bepalen van de mutatie van de private bestemmingsreserve ouderbijdragen is het verschil bepaald tussen de gerealiseerde baten inzake vrijwillige ouderbijdragen en de daaraan gerelateerde lasten.

Het legaat inzake een nalatenschap van mevrouw H. Wits is in 2018 vrijgevallen. Voor dat bedrag is een privaat bestemmingsfonds gevormd. Onttrekkingen betreffen specifieke kosten van de sectie Frans.

Gebeurtenissen na balansdatum

Begin 2020 is een pandemie uitgebroken als gevolg van het Corona-virus. Als gevolg hiervan zijn de scholen gesloten sinds media maart 2020. Er zullen geen centrale eindexamens plaatsvinden in 2020. Alle excursies zijn reeds geannuleerd tot en met oktober. De corona-crisis heeft ook financiële consequenties onder meer in verband met ongedekte kosten voor excursies en mogelijk hoger ziekteverzuim.

WNT verantwoording 2019 Lorentz Casimir Lyceum

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op het Lorentz Casimir Lyceum. Het voor het Lorentz Casimir Lyceum toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2019 is € 138.000. (bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C). Complexiteitspunten per criterium:

- driejaarsgemiddelde totale baten, aantal complexiteitspunten = 4;
- driejaarsgemiddelde aantal leerlingen, aantal complexiteitspunten = 1;
- gewogen aantal onderwijssoorten, aantal complexiteitspunten = 2.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	J. Baart	H.M.H.G. Prinsen	M. Braat	Y.H.J. van Zijl
Functiegegevens	rector/bestuurder	conrector	conrector	conrector
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/06 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	0,8
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 110.606,93	€ 86.021,32	€ 78.762,85	€ 35.606,34
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.806,56	€ 14.349,00	€ 13.648,56	€ 6.455,85
<i>Subtotaal</i>	€ 128.413,49	€ 100.370,32	€ 92.411,41	€ 42.062,19
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 138.000,00	€ 138.000,00	€ 138.000,00	€ 64.727,67
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 128.413,49	€ 100.370,32	€ 92.411,41	€ 42.062,19
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018				
bedragen x € 1	J. Baart	H.M.H.G. Prinsen	M. Braat	
Functiegegevens	rector/bestuurder	conrector	conrector	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/08 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 100.698,49	€ 82.435,23	€ 31.495,32	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.631,52	€ 13.086,72	€ 5.178,15	
<i>Subtotaal</i>	€ 117.330,01	€ 95.521,95	€ 36.673,47	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 133.000,00	€ 133.000,00	€ 55.417,00	
Bezoldiging	€ 117.330,01	€ 95.521,95	€ 36.673,47	

bedragen x € 1	J.E. Blankevoort		P.C.A. Aben		A.T.G. van Dijk-Colen		B. van Ek		H.P.J. Berkvens		J.C.H.A.M. Ramaekers	
Functiegegevens²	Voorzitter		Lid		Lid		Lid		Lid		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12		01/01 - 31/08		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/09 - 31/12	
Bezoldiging												
Bezoldiging ³	€	3.097,00	€	1.720,67	€	2.581,00	€	2.581,00	€	2.581,00	€	860,33
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	€	20.700,00	€	9.187,40	€	13.800,00	€	13.800,00	€	13.800,00	€	4.612,60
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€	3.097,00	€	1.720,67	€	2.581,00	€	2.581,00	€	2.581,00	€	860,33
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁶	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2018												
Functiegegevens²	Voorzitter		Lid		Lid		Lid		Lid		N.v.t.	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		01/10 - 31/12		01/10 - 31/12		01/10 - 31/12		N.v.t.	
Bezoldiging												
Bezoldiging ³	€	3.048,00	€	2.540,00	€	635,00	€	635,00	€	635,00	n.v.t.	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	€	19.950,00	€	13.300,00	€	3.325,00	€	3.325,00	€	3.325,00	n.v.t.	

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Vaststelling jaarrekening:

Datum: _____

Bestuurder

Raad van Toezicht

Raad van Toezicht

Raad van Toezicht

Raad van Toezicht

Raad van Toezicht

X Overige gegevens

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam instelling: Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (afgekort ABVOE)

Adres: Celebeslaan 10-20

Postcode/plaats: 5641 AG EINDHOVEN

Telefoon: 020-2909420

Fax: 040-2908749

E-mail: school@lcl.nl

Internet site: <http://www.lcl.nl>

Bestuursnummer: 40232

Contactpersoon: Joyce Bouwens

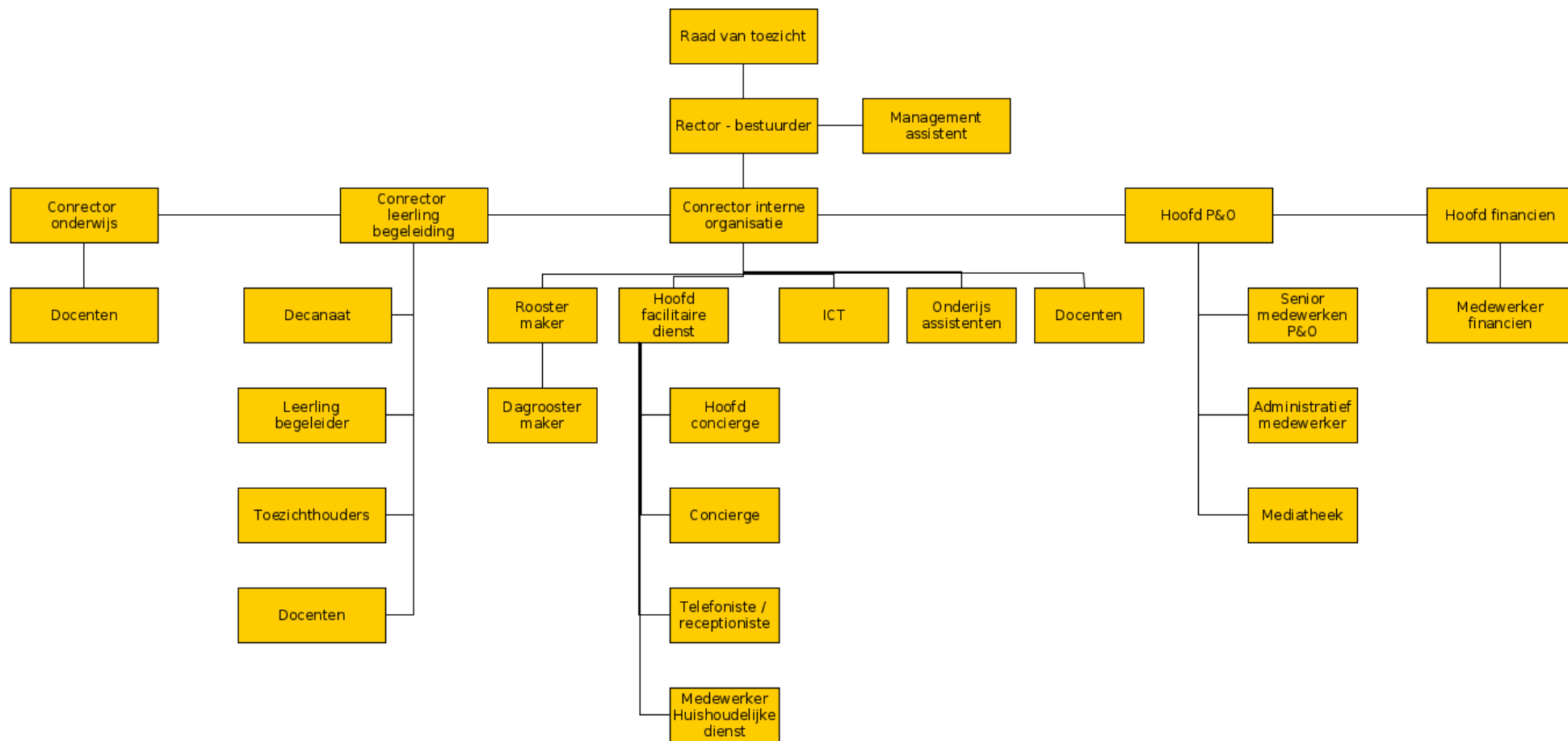
Telefoon: 040-2909425

E-mail: bouwens.j@lcl.nl

Brinnummer: 25KX

Naam van de school: Lorentz Casimir Lyceum

Sector: VO (havo-vwo)

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven
Celebeslaan 10
5641 AG EINDHOVEN

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven te EINDHOVEN gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2019;
- (2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsssen

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsse

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 8 juni 2020

Wijs Accountants

Was getekend: M.A.M. Heijligers AA

Kenmerk: 2020.0134.conv

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl